ოთხშაბათი, 26 სექტემბ. 1907 წ.

97

წელიწადი პირველი—№ 210

გაზეთ «ისარი»-ს გამოწერა შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიცხვიდან.
განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით დირს 15 კაპ. უკანასკ.—10 კ.
ხლის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება «ისარი»-ს რედაქციასა და კანტორაში ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 4 საათამდე და სადამოს 5-დან 7-მდე.
რედაქციისა და კანტორის ადრესი: ელისაბედ. ქ. № 1.

ისარი

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ტელეგრ. ადრესი: Тифлисъ, редакція «ИСАРИ»

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავ მცირე წერილებს და კორესპონდენციებს რედაქცია არ ინახავს. ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. წერილების ავტორს სუხისთვის საჭიროა საფოსტო მარკები. რედაქტორთან მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეებს გარდა, დილის 11-დან ნაშუადღევის 3 საათამდე.
თითო ნომერი ყველგან 5 კაპ.

ვიქტორია ვლადისლავის ასული ყარანგოზიშვილისა შვილებითურთ და **დიმიტრი, ნიკოლოზ და ივანე გიორგის ძენი ყარანგოზიშვილები** გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას 21 ენკენისთვეს პეტერბურგში: პირველი—ქმრისას, დანარჩენნი—ძმის სათადარიგო ბრიგადის მეორე ბატარეის პოდპოლკოვნიკის

ალექსანდრე გიორგის ძის ყარანგოზოვისას.

პანაშვიდი გარდახდილი იქნება 26 ენკენისთვეს, ნაშუადღევის 1 საათზე, ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში. (1—337—1)

კბილის ექიმი
ალ. სოლოლაშვილი
იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 9—2 საათამდე და 5—7-მდე. გოლოვინის პროსპ. № 12. სტელი მდივნისა. (64)

ქუთაისში
ექიმი
მ. ნასარიძე
იღებს ავადმყოფებს ექიმ ნასარიძის ბინაზე. (25—288—17)

ექიმი
ა. ნ. დიასამიძე
კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს
იღებს ყოველდღე შუადღის 12—1 საათამდე. საღამოთი 6—8 საათმდე. ხუთშაბათობით მხოლოთ დილით 8—9-დე. კვირაობით ავადმყოფებს არ მიიღებს. ყორღანოვის ქუჩა № 14.

ცნობილი
ქალთა სამკერვალო
„SALON MODES“
სოლოლაკში, სერგეევის ქუჩაზე № 1—9 **განაგრძობს თავის მოქმედებას. ღებულობს შესაკერად ყოველ ნაირ ქალის ტანისამოსს**, იყვანს მოწაფეებს და ასწავლის ჭრა-კერვას და ქარგვას.
სამკერვალო შესდგება იმავე ოსტატებისაგან.
გამგედ სამკერვალოისა არიან:
უფროსი ოსტატი ქალ. ეკატერინე ვაშალომიძის ასული და ქალბ. რაისო თოხაძისა. (25—6.—15)

ექიმი
მ. შაშიკაძე
იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს დილის 1—2 ს., საღამოობით 5—6 საათ., გარდა კვირა დღეებისა, კიროჩნის და ელისაბედის ქუჩების კუთხეზე, ბარამოვის სახლი, № 92. (წ.უ—00)

ქ. ქუთაისში
ექიმი ი. ი. ჩარექოვი
იღებს **განსაკუთრებით ვენერიულ, სიფილისის და კანით ავადმყოფებს.** სწამლობს მუწუკებს, ძირმაგრებს, ბუზონებს და სხ. უოპერაციოდ **პროფ. ზიერის** მეთოდი. 12—2 საათამდის. გეგუთის ქუჩა, აბულაძის შესახვევი, იოსელიანის სახლში. (25—ფ.—19)

ექიმი
ივ. გომართელი
პირველ ოქტომბრიდან მიიღებს ავადმყოფებს ქ. ტფილისში. გოლოვინის პროსპექტი სახ. თამამშევისა № 33. (25—526—12)

კბილის ექიმი
ს. გ. რომანიშვილი
მიიღებს კბილებით ავადმყოფებს დილის 9—2 საათამდის და სადამ. 4—6 საათამდის.
მუხრანის ქუჩა № 11. ქალაქის სამკურნალოს გვერდით. (25—ბ.—8)

კბილის ექიმი
ნინო რცხილაძე
იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. საღამოთი, —7 საათზე. ვერა ოლგას ქუჩა, № 25- (0—185)

თვალის ექიმი
ზ. მ. ცხვედაძე
დორპატის უნივერსიტეტის კლინიკაში ასისტენტად ნამყოფი, იღებს თვალით ავადმყოფებს ყოველ დღე დილის 9—1 ს. და საღამოს 5—6 ს. ვერა, ოლღას ქუჩა, № 31, სახლი სარაჯიშვილისა. (25—289—18)

ელექტრონის და რენტგენის
სამკურნალო კაბინეთი
მიხეილ ვედევანიშვილისა
იღებს ავადმყოფებს დილის 12—1, საღამოს 6—7 საათ. ყორღანოვის ქ., ვერაზე; საკ. სახლი № 20 ტელ. 791. (26—6.—7)

ექიმი
ვ. ს. მუსხელიშვილი
მიიღებს თვალებით ავად-მყოფებს ყოველ დღე დილის 9—11½. კიროჩნი ქუჩა № 9. (თვ.)

სახალხო
უნივერსიტეტი
ქართული სექცია
მოსამზადებელ კურსებისა გაიხსნა 18 სექტემბერს.
მიიღებიან წერა-კითხვის მცოდნენი და უცოდინარნიც 16 წლისაზე არა ნაკლებნი ორისავე სქესისა.
მსურველთ შეუძლიანთ ჩაეწერნენ ყოველ დღე, საღამოს 5—7 საათამდე გოგოლის ქუჩაზე, კუკის მეორე სამოქალაქო პირველ დაწყებით სკოლის სადგომში, ხოლო დღისით 11—2 საათამდე „ისარი“-ს რედაქციაში. (4—უ.—5)

მოითხოვეთ საუკეთესო
წისქვილის ქვები
ამხ **„გეორგია“** ს კანტორაში გოლოვინის პროსპექტზე, სახლი მანთაშოვისა № 6—ეზოში. (20—495—11)

ეპისროლოგ
ხელნაწერების შესწორებასა და თარგმნას: რუსულიდან ქართულად და ქართულიდან რუსულად. იკითხეთ „ისრის“ რედაქციაში.

ტფილისი, 26 ენკენისთვე.

რაც დღე მიდის, მით უფრო და უფრო ძლიერდება ძარცვა-გლეჯა. ავაზაკობა მთელი რუსეთი მოიცვა ბანდიტებით და მათ საგმირო საქმეთა მეტი აღარა ისმის-რა. გაზეთები ავსილია საზარელის ქრონიკით, დეპეშები სხვა რამეზე აღარაფერს მოგვითხრობენ, თუ არა „ექსპროპრიაციებზე“ და „ექსპროპრიატორებზე“. მცხოვრები შეწუხდა, დაშინდა და მზად არის უკიდურეს რეაქციას დაუჭიროს მხარი, ოღონდ წესიერება იქნას აღდგენილი.

რა ეშველება ამ შეუწყნარებელ ყოფას? რა შეაჩერებს ამ განგაშს, რომელიც, ლ. ტოლსტოის თქმისა არ იყოს, სრულს დაშლასა და მოსპობას უქადის ცხოვრებას?

ყველა ჯურის რეაქციონერები გვიპასუხებენ ამაზე, საჭიროა რეპრესიების გაძლიერება, საჭიროა „ძლიერი მთავრობაო“, ე. ი. მთავრობა აღჭურვილი უზენაესის უფლებით, სასტიკი და ულმობელიო. დაჟინებით გაიძახიან ამას, მიუხედავად იმისა, რომ გაკვეთილი და მაგალითი სრულებით წინააღმდეგს უმტკიცებენ. ორი წელიწადია აგერ უზენაეს უფლებით აღჭურვილი მთავრობა მთელის თავის ძალ-ღონით ებრძვის ხსენებულს მოვლენას. სამხედრო დიქტატურა განხორციელებულია, სახრჩობელა „მარჯვედ მუშაობს“, მთელი ჯარი და პოლიცია ფეხზე სდგას. მაგრამ ნაყოფი ასეთ ბრძოლისა სრულიად სხვაა: ავაზაკობა უფრო და უფრო ძლიერდება. ეს მაგალითი და გაკვეთილი ნათლად და პირდაპირ მოწმობენ, რომ არჩეული გზა შემცდარია და რომ ამ გზით მდგომარეობა უფრო გამწვავდება, გაუარესდება...

ჩვენთვის, ჩვენი მკითხველებისთვის ეს უბრალო აქსიომაა და თუ ამაზე ჩამოვაგდეთ აქ ლაპარაკი, ეს მხოლოდ იმისთვის, რომ აღვნიშნოთ ენერგიული ბრძოლა, რომელსაც შეგნებული და დარაზმული ხალხი და მისი ხელმძღვანელი პარტიები უცხადებენ ამ ჟამად გამეფებულს ბანდიტობას... ჩვენ უკვე ბევრჯელ გვქონდა მოყვანილი, რომ რუსეთის სხვა და სხვა სარევოლიუციო პარტიების ცენტრალური და ადგილობრივი მმართველი ორგანოები ენერგიულს პროტესტებს აცხადებენ ძარცვაგლეჯისა და ექსპროპრიაციების წინააღმდეგ. ახლა კი არის ნიშნები, რომელნიც ამტკიცებენ, რომ სიტყვა საქმედ იქცევა და მუშა-ხალხი ფაქტიურად იწყებს ბრძოლას ხსენებულ ანორმალურ მოვლენასთან. გაზეთს „რეჩ“-ს მოჰყავს რამდენიმე ამისთანა ფაქტი, რომელთაც სიმპტომატიური მნიშვნელობა აქვთ. ვილნოში ბოლოს დროს გახშირდა შეტაკება ექსპროპრიატორებსა და შეგნებულ მუშებს შორის; ოდესაში მშვიდობიან მცხოვრებთა დასაცველად შავ-რაზმელებისაგან ორგანიზაცია „მაკკავეკი“ დაარსდა, რომელიც წევრებად არ იღებს იმათ, ვისაც ექსპროპრიაციებთან რაიმე დამოკიდებულება ჰქონიათ; პეტერბურგში მუშათა კრებებზე ცხარე აგიტაცია სწარმოებს ეგრედ წოდებულ მახაევცების წინააღმდეგ, რომელნიც „წმინდა ბანდიტობის მქადაგებლებათ გამოდიან“. ზოგ ქალაქში და აქა-იქ სოფლადაც განსაკუთრებული ჯგუფები სდგება შეგნებულ მუშა ხალხისაგან, რომელთაც პირდაპირ საგნად გაუხდიათ ავაზაკობასთან ბრძოლა და ესოდენ გახშირებულ მკვლელობის მოსპობა...

ეს ჯერ მცირე ფაქტები ნათლად მოწმობენ და აღნიშნავენ, რომ ხსენებულ ანორმალურ მოვლენასთან ბრძოლა თვით ხალხს შეუძლია, თუ ეს ხალხი შებორკილი არ იქნება მძიმე საპოლიციო და სამხედრო რეჟიმით. დღევანდელი საზარლობა პირმშო შვილია დღევანდელისავე რეაქციისა. რამდენად უფრო ავიწროებენ სიტყვის, კრების, კავშირების თავისუფლებას, რამდენად უფრო სპობენ მოქალაქობრივ ცხოვრებას და ხალხს ერეკებიან საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ასპარეზიდან, იმდენად უფრო თავს მაღლა სწევენ ნაძირალები და აძლიერებენ თავის საზარელ მუშაობას. ხსნა მხოლოდ ერთია: დაუყოვნებლივ უნდა მოისპოს ყველა „განსაკუთრებულ დაცვის წესები“ და მთავრობამ უფლება უნდა დაუთმოს ნამდვილ სახალხო წარმომადგენლობას. როცა ასეთი წარმომადგენლობა შეუდგება რუსეთის წესწყობილების განმანახლებელ რეფორმების განხორციელებას, დადგება ის საზოგადოებრივი აღფრთოვანებაც, ურომლისოდ შეუძლებელია საზოგადოებრივ ძალთა გამოფხიზლება და ენერგიულ თვითმოქმედების დაწყება. ეს ისე ცხადია, ისეთი ჭეშმარიტებაა, რომ თვით რუსეთის მაღალ საბურჟუაზიო ელემენტების პარტიებს — ოქტომბრისტებსა და ზომიერთ—ვერ მოუთმენიათ და სხვა ჰანგზე იწყებენ გალობას.

ამას წინად მენშიკოვმა დაიწყო კამათი „ძლიერ მთავრობაზე“ და რეპრესიებზე; მას იმავ „ნოვ. ვრ.“-ში პასუხი გასცა ა. სტოლიპინმა და მალე კამათში მთელი კონსერვატიული პრესსა ჩაება და, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ უკიდურეს რეაქციონერთა ორგანოებს, „რუსსკ. ზნამ.“-ს მეთაურობით, დანარჩენები ყველა ა. სტოლიპინს მიემხრენ. ოქტომბრისტების და ზომიერების პრესსა საკმაოდ გულმოდგინეთ ამტკიცებდა, რომ „განსაკუთრებულ დაცვის წესები“, ახლანდელი სამხედრო რეჟიმი უძლურნი არიან და რუსეთში მშვიდობიანობას ვერ აღადგენენო... რა იყო ეს: საარჩევნო ფანდი თუ გულწრფელი აღსარება თავის შეცდომისა, ამას ახლო მომავალი გვიჩვენებს. მაგრამ ის-კი აღსანიშნავია, რომ კონსერვატიული პრესსა და წრეები ამ ჟამად ჰკიცხავენ ახლანდელ „განსაკუთრებულს რეჟიმს“. ამ დღეებში გამოცხადებული ოქტომბრისტების საარჩევნო პლატფორმა პირდაპირ ამბობს: ჩვენი პირველი ნაბიჯი მომავალ სათათბიროში იქნება „ყველა განსაკუთრებულ დაცვის წესების“ გაუქმების მოთხოვნაო. ის წრეები, რომელნიც ორი წელიწადია მთავრობას ამართლებენ და „სამწუხარო საჭიროების“ სახელით იცავდნენ სამხედრო რეჟიმსა და რეპრესიების პოლიტიკას, ახლა აცხადებენ, რომ ამ ცდამ უნაყოფოდ ჩაუარა რუსეთს და ახლა საჭიროა რეფორმების აღსრულებას შევუდგეთო: იქნება ამ რეფორმატულმა მოღვაწეობამ აღაფრთოვანოს საზოგადოებაც, გამოიყვანოს ასპარეზზე საზოგადოებრივნი ძალები და მათის დახმარებით მოისპოს „ახლანდელი ანარხია“-ო.

რასაკვირველია, ყველა ამ სიტყვებსა და დაპირებას დიდი ფასი არა აქვთ: რუსეთის „გამგე კლასები“ ისევ მოითხოვენ [illegible]ლას. მაგრამ დღევანდელ მათ მსჯელობას მაინც აქვს სიმპტომატიური მნიშვნელობა: მთავრობის და ერთ მუჭა რეაქციონერების გარდა მალე მთელი რუსეთი მიხვდება, რომ რეაქცია და ნამდვილ წესიერების აღდგენა ერთმანეთის საწინააღმდეგო მცნებებია და რომ დღევანდელი საზარლობა მოისპობა მხოლოდ მაშინ, როცა განმათავისუფლებელი მოძრაობა გაიმარჯვებს.

„სამეგრელო განცხრომაშია“!

—:—

ჩვენმა რედაქციამ სენაკის მაზრის უფროსის მიტკევიჩისაგან მიიღო შემდეგი წერილი, რომელსაც უცვლელად ვბეჭდავთ.

მოწყალეო ხელმწიფევ, ბ-ნო რედაქტორო!

თქვენი პატივცემულ გაზეთის მე-190 ნომერში დაბეჭდილია აბაშიდან კორესპონდენცია, სადაც აწერილია სამეგრელოს «შავი დღენი» და ადმინისტრაციის გულგრილობა **შიმშილით** გაჭირვებულ მცხოვრებთადმი. (კურსივი ყველგან ჩვენია). იმ წერილში, სხვათა შორის, ნათქვამია: „გლეხს შიმშილით კუჭი უხმება, მაგრამ დახმარების მაგივრად მოთხოვნილებას მოთხოვნილებაზე უცხადებენ, ხოლო თუ არ აასრულა, ეგზეკუციას უქადიან“. როგორც ეტყობა, კორესპონდენციის ავტორს სენად აქვს გადაქცეული გადაჭარბება, სხვის ნათქვამის განმარტება თავისებურად და არ სცოდნია, რომ მე, ახლად დანიშნულმა მაზრის უფროსმა, სანამ ხალხს რაიმე მოთხოვნილებას წარვუდგენდი, მთელი მაზრა მოვიარე ცხენით, ველაპარაკებოდი თითქმის ყველას, ვისაც კი შევხვდი, გავიცანი მათი ჭირ-ვარამი და გადაკარგულ კუთხეებში მრავალ მდიდარ, საშუალო და ღარიბ გლეხის ქოხშიაც შევიხედე და დავრწმუნდი, რომ ყველას იმდენი აქვს, რომ ყველაზე ღატაკ გლეხსაც შეუძლიან ოჯახითურთ ახალ მოსავლამდე გამოკვება (არ ვანგარიშობ გლახებს, რომელნიც ყოველ სოფელში მოიძებნებიან).

მრავალი მათგანი უკვე ახალ სიმინდით იკვებება. ყველაზე ღარიბ გლეხის ეზოში მოიძებნება ან ღორი თავის გოჭებით, ან ქათმები და ბატები, სადილად აქვთ ან ღომი, ან მჭადი, ცოტა ყველი, მწვანილი კი ყველას საკუთარ ბოსტნიდან აქვს. ვინც მდინარის მახლობლად ცხოვრობს, თევზი ხშირად აქვს. **თითქმის ყველა კვირაში ერთხელ ან ორჯერ ქათამსა სჭამს.** შიმშილით ავადმყოფი არსად მინახავს. ბავშვები ყველგან ყოჩაღად და მხიარულად გამოიყურებიან. უღატაკესსა და უღარიბეს გლეხსაც კი აქვს საჭირო სამეურნეო იარაღი. ვინც ტყის მახლობლად ცხოვრობს, ნახშირსა სწვავს და ტყესა ჰყიდის. თითქმის ყველას კარგი ლოგინი აქვს, ქალებს მრავლად აქვთ სამკაული. **ყოველ სოფელში მოიძებნება 2—3 მკერვალი ქალი, რომელნიც სამუშაოს ვერ აუდიან და 2—3 დუქანი, სადაც მუდმივი ქეიფი და ლხინია,** რაიც გლეხთა შეძლებას ამტკიცებს. თუ რამდენად გულ-გატეხილია გლეხი, ეს იქიდანაცა სჩანს, რომ გლეხები მხიარულად არ ან და **ყოველ ქოხში მოიპოვება ან თავის ხელით გაკეთებული ფანდური ან გიტარა.**

ის კი მართალია, რომ ბევრი გლეხი არ იძინებს, მოსვენება არა აქვს და იძულებულია თვითონვე უყარაულოს თავის ქონებას. მიზეზი ის არის, რომ თვითონ გლეხები იფარავენ ქურდებსა და ავაზაკებს. აი, სწორედ ამიტომ ვაფრთხილებდი ხალხს ყრილობებზე და ვეუბნებოდი, რომ თუ თვითონ ხალხი მათ წინააღმდეგ არაფერს იღონებს, იძულებული ვიქნები ყარაულები დავაყენო, მაგრამ ყოველ სოფელში კი არა, როგორც კორესპონდენტი იწერება, არამედ ყოველ სამამასახლისოში ხალხის ხარჯით, რომ თითო დარაჯს უნდა მიეცეს თვეში 25 მანეთი, იარაღიც ხალხის ხარჯით იქნება ნაყიდი. ის კი არ ძითქვამს, ვითომ ცხენებიც ხალხმა უნდა შეინახოსო.

ეგზეკუციით არავის დავმუქრებივარ და კაზაკების გაგზავნას არავის დავპირებივარ, მაგრამ ის კი მოვაგონე, რომ ზოგიერთა სამამასახლისოს საქციელმა მოძრაობის დროს გამოიწვია ეგზეკუციების ჩაყენება, ხალხს უნდა კარგად ახსოვდეს მძიმე შედეგი ამგვარ დასჯისა და სასურველია, რომ ამგვარ და სხვაგვარ რეპრესიების აცილება დამოკიდებულია ხალხისა და მის წევრებისაგან.

ნათქვამიდან არ შეიძლება იმ დასკვნის გამოყვანა, ვითომ მ იაკრობა თხოულობს გადასახადს და იმას კი არ კითხულობს, „იქნება თუ არა მოსავალი“, ვინაიდან, ჯერ ერთი: მე მოვიარე მაზრა თვალ-ხილულმა და ყოველგან ვნახე მშვენიერი მინდვრები, ბაღები და ტყეები, და მეორე: მართალია, ჩვეულებრივზე აღმოსავლეთის ქარმა გაშლილ ადგილებზე რამდენიმე რიგი სიმინდი გაახმო, მაგრამ მხოლოდ გადაჭარბების მოყვარულს შეუძლიან სთქვას, ვითომ ქარმა მთელი მოსავალი გაახმოო, სეფიეთსა და ონტოფოში მე თვითონ ვნახე დასეტყვილი ბაღები და ნათესი და ვიშუამდგომლე, რომ დასეტყვილებს გადასახადში შეღავათი მიეცეს. როგორ გგონიათ ამის შემდეგ, მინახავს თუ არა ადგილობრივ გლეხის მდგომარეობა და გამომიკვლევია თუ არა მისი შეძლება ბეგრის გადახდისა?

წრეულს მოსავალი ყველგან მარშანდელზე ცუდი არ არის, თითქმის ყველგან საშუალოზე უკეთესია, ამიტომ გლეხის შეძლება არ იკლებს. შეიძლება კი, რომ არაფერი დარჩეს, რადგან, როგორც პირადად დავრწმუნდი, აუარებელი მამული, რომელიც წინად გლეხებს ჰქონდათ აღებული იჯარით, წრეულს არ შეუმუშავებიათ. მაგრამ ამას არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, რადგან [illegible] რება იმისდა მიხედვით, თუ რამდენი მიწა და შემოსავალი აქვს გლეხსა და მემამულეს. აი, ამიტომ არ ვკითხე ხალხს, „ექნება თუ არა მას მოსავალი“ და მოვაგონე, რომ მათ თავის დროზე და თავის ნებით შემოეტანათ გადასახადი. სხვანაირად ჩემს ნათქვამს ხალხს ვერავინ განუმარტებდა, რადგან მე ქართული ვიცი და ხალხთან ლაპარაკის დროს თარჯიმანი არა მჭირია.

რაც შეეხება იმას, რომ ხალხი არჩევნებით დაინტერესებული არ არის და ყურსაც არ იბერტყავს, ეს „გატეხილი გულით“ კი არ აიხსნება, არამედ იმით, რომ არჩევნები ჯერ გამოცხადებული არ იყო.

სენაკის მაზრის უფროსი კაპიტანი **მიტკევიჩი.**

დაიწყო შარშანდელი ამბავი: მთელი დასავლეთი საქართველო დამშეულია, ადმინისტრაცია კი ირწმუნება და დაჟინებით იმეორებს, რომ ყველგან მშვიდობიანობაა და „მხოლოდ სიმინდის რამდენიმე კვალი გახმაო“. ბ-ნ მიტკევიჩის წერილი ამ მხრივ საყურადღებოა. მას, „თვალხილულ“ ადმინისტრატორს, დაუვლია სენაკის მაზრა და... სამოთხე უნახავს: ყველას ყოველ დღე სადილად აქვს მჭადი ან ღომი, თევზი და მწვანილი. ეზოები ღორებითა და ქათმებით არის გატენილი. მაგრამ ეს არაფერია: ლუი XVI ოცნებობდა იმ დროზე, როცა გლეხს კვირაობით ჩიხირთმა ექნებოდა. სამეგრელო კი თურმე ამ ოცნებასაც გასცილებია, რადგან ყოველი მეგრელი კვირაში ორჯერ მიირთმევს ჩიხირთმას. მკერვალი ქალები ტანისამოსის შეკერვას ველარ ასწრობენ, დუქნებში მუდმივი ქეიფია, ყოველ მეგრელის ოჯახში ისმის საამური ხმა ფანდურისა და გიტარისა. ხოლო ზოგს ღამ-ღამობით არა სძინავს და მოქეიფე სამეგრელოს უდარაჯებს. ერთი სიტყვით, მთელი სამეგრელო ქეიფობს, ყველგან მშვიდობა და განცხრომაა! ასე აგვიწერს მაზრის უფროსი სამეგრელოს მდგომარეობას. ის „უშველებელ მთას ორი გოჯის მანძილიდან ათვალიერებს და ამიტომ საკვირველი არ არის, რომ მას სდლაც ღორებიც უნახავს, ქათმებიც, ფანდურიცა და უსაქმუ-

რი მოქმედეს. მაგრამ საკმაოა ეზოებსა და დუქნებს გავცდეთ და გადავავლოთ თვალი „განცხრომილ" სამეგრელოს, რომ დავინახოთ საშინელი სურათი ეკონომიურ გაღატაკებისა და მომავალ შიმშილისა.

ამ დღეებში ნაესაკოვოს საზოგადოებისგან ჭიათურის შავი ქვის მრეწველთა კრების საბჭოს შემდეგი თხოვნა მოსვლია:

„გვაქვს პატივი გაცნობოთ, რომ აგერ სამი თვეა, რაც ნაყიდი სიმინდით ვიკვებებით და ცოლ-შვილს ვარჩენთ; თუ რამე აგვაჩნდა იმისთანა რამ, რომ შეიძლებოდა მისი გაყიდვა, საქონელი თუ ნივთი, გავყიდეთ ამ სამ თვეში და მითი ვიხსენით შიმშილისაგან ცოლ-შვილი, ეხლა უკანასკნელი საშუალება-ღა დაგვრჩა, ორს თვეს, ახალ მოსავლამდე რომ თავი ვირჩინოთ, უნდა გავყიდოთ ჩვენი მარჩენალი ხარები და ძროხები, რაიც იგივე შიმშილისაგან დახოცვა იქნება ჩვენთვის. ამისათვის უმორჩილესად გთხოვთ დაგვეხმაროთ და თითო ოჯახს მოგვცეთ ორი თვის საკვები სიმინდის საყიდელი ფული იმ თანხიდან, რომელიც გადადებ-ლიათ (?) გადაგვარჩენთ ცოლშვილებით შიმშილისაგან. გაცნობებთ იმასაც, რომ მომავალი მოსავალი ისე წაახდინა უკანასკნელმა წვიმებმა და რიონის გადასვლამ დამლევ აგვისტოს, რომ კარგი იქნება, თუ წრევანდელმა მოსავალმა ნახევარი წლის სარჩო მოგვიტანოს".

ამ წერილიდან ცხადად სჩანს, თუ რამდენჯერ სჭამენ ჩიხირთმას მეგრელები და რანაირ ხმას დამღერიან ფანდურებსა და გიტარებზე. ბ-ნი მიტკევიჩი კი იწერება, წრეულს შარშანდელზე ნაკლები მოსავალი არ არისო და იქვე გვატყობინებს, რომ გლეხები მოუსვლელ სიმინდს სჭრიან, გზაზე ახმობენ და სჭამენო. ხოლო როგორი მოსავალი იყო შარშან, ეს ზემოხსენებულ ნაესაკოვოელთა წერილიდანაც სჩანს.

სწორედ გუშინდელ „ზაკავ."-ს ნომერში ამავე საგანზე დაბეჭდილია წერილი ვინმე „იმერისა", რომელიც იუწყება, „მკათათვეს აღმოსავლეთის ქარმა სიმინდი სულ გაახმო, ხოლო აგვისტოს მუდმივმა წვიმებმა ბოლო მოუღეს წრევანდელ მოსავალს"; „იშვიათია ოჯახი, რომ შარშან სიმინდი არ ეყიდნა. რაღა იქნება წრეულს, როცა დასავლეთ საქართველოში შარშანდელ მოსავლისა არაფერი დარჩენილა [illegible] მოგვეღის". მაგრამ დავანებოთ თავი „გადაჭარბებ[ის] მოყვარულ" კორესპონდენტებს და მთავრობისთვისაც გასაგებ ფაქტებით ვილაპარაკოთ.

ორიოდე წლის წინად ფუთი სიმინდი ღირდა 50—60 კ., ეხლა კი ფასმა 1 მ. 60 კ.-მდე აიწია, ე. ი. ერთი სამჯერ გაძვირდა. ორიოდე წლის წინად სამეგრელო აუარებელ სიმინდს ჰგზავნიდა საზღვარ-გარედ, ეხლა კი ერთი ფუთიც არ გააქვთ. პირიქით, რამდენიც გაჰქონდათ, ეხლა იმდენივე შემოაქვთ ბესარაბიასა და ყირიმიდან. რას ნიშნავს ეს მოვლენა? ყველასთვის (რასაკვირველია, გარდა ადმინისტრაციისა), ეს ორი ფაქტი ცხადად და ნათლად ამტკიცებს სიმინდის მოუსავლობას, გაძვირებას და... მომავალ შიმშილს აკლებულმა, გადამწვარმა და რაზმებით განადგურებულმა დასავლეთ საქართველომ შარშან, როგორც იყო, გაუძლო მოუსავლობასა და ერთ წელიწადში თავი გამოიკვება ათი წლობით შეგროვილ საქონლის გაყიდვით, მაგრამ რით უნდა გამოიკვებოს თავი მომავალ წელს! მოვალე კი კარზეა მიმდგარი: ერი, ბერი, მღვდელი, მემამულე და მთავრობა—ყველას გასტუმრება უნდა. ბ-ნ მიტკევიჩს ორი სოფლისთვის მოუთხოვნია დახმარება და ამით თავი მოაქვს, ამით უნდა ადმინისტრაციის სახელის აღდგენა. ჩვენ კი ვამბობდით და ვიმეორებთ, რომ მთავრობამ 200 მილიონამდე დახარჯა შუა რუსეთის დამშეულ გლეხებზე, საქართველოსთვის კი გროშიც არ გაიმეტა და დაუინებით გაიძახის, საქართველოზე მდიდარი და კმაყოფილი კუთხე რუსეთში არ მოიძებნებაო.

კმარა ამდენი კამათი და დავა. მშიერს უბრალო განცხადებით ვერ დაარწმუნებთ, რომ ის მშიერი არ არის, იმ გლეხს კი, რომელსაც გამხმარი მჭადიც არა აქვს, პირში ეუბნებიან, შენ კვირაში ორჯერ ჩიხირთმასა სჭამო! აზრი და ნამდვილი მიზეზი ამ პოლიტიკისა ჩვენთვის დღესავით ნათელი და ცხადია: მთელი საქართველო წარსულ მოძრაობაში ყველაზე მძლავრად ჰკიოდა და დაე ეხლაც ჰკიოდეს და ყვიროდეს შიმშილისაგანაო...

არჩევნები

ქუთაისი. 22 ენკენისთვეს ქუთაისში სამ ადგილას ხდებოდა არჩევანი: ოლქის სასამართლოში—მემამულენი და გლეხთა წარმომადგენელნი ირჩევდენ, პირველნი —ოთხ ამომრჩეველს და მეორენი—ორს, და ქალაქის თვით-მართველობის შენობაში—მოქალაქენი. მიუხედავად ამისა, კაცი დიდს მოძრაობასა და მუშაობას ვერ შეამჩნევდა. შარშანდელთან შედარებით წრევანდელი არჩევნები წყნარად მიდის.

მემამულეთა კრება მოხდა 12 საათზე ქუთ. მაზრის მარშლის დ. ვ-თ ნიჟარაძის თავმჯდომარეობით. კანდიდატებად დაასახელეს: თ-დი ვლადიმერ მიქელაძე, თ. დავით ნიჟარაძე, თ-დი თენგიზ ერისთავი, თ-დი ბიქტორ ჩიჯავაძე, თ-დი იასონ ნიჟარაძე და იასონ კახიანი. ორი უკანასკნელი ს.-დემოკრატების მიერ იყვნენ დასახელებულნი. მათ ოთხ ადგილზე ორი დაასახელეს. კენჭის ყრა ნახევარ საათში გათავდა. არჩეულნი აღმოჩნდნენ: დავით ნიჟარაძე (20 თეთრი და 3 შავი), ვიქტორ ჩიჯავაძე (20 თ. 3 შ.), ვლადიმერ მიქელაძე (18 თ. 5 შ.), თენგიზ ერისთავი (18 თ. 5 შ.). დანარჩენმა კანდიდატებმა მიიღეს: იასონ ნიჟარაძემ 8 თ. და იასონ კახიანმა—4.

12 საათზევე ქუთაისის მაზრის დეპუტატმა იასონ ნიჟარაძემ გახსნა გლეხთა კურიის კრება. 62 რწმუნებულიდან გამოცხადდა 51 კაცი. კენჭის ყრის დაწყება შეუძლებელი გახდა, რადგან ყუთები და კენჭები ამ დროს მემამულეთა კრებას სჭირდებოდა და ამიტომ კრება ნახევარ საათით შესწყდა. გათავდა თუ არა მემამულეთა არჩევნები, თავმჯდომარემ გლეხთა რწმუნებულთ წინადადება მისცა კანდიდატები დაესახელებინათ. დაასახელეს: ილია კობალეიშვილი, ივანე თევზაძე, პეტრე ნაბეიშვილი და ადმირალ კანტარია. დიდის ხმის უმეტესობით არჩეულ იქნენ— ილია კობალეიშვილი [illegible] შანდელ არჩევნებზე იყო არჩეული, და თუ ვერ წავიდა იმიტომ, რომ ლომთათიძემ გაუსწრო რამდენისამე ხნით, და პეტრე ნაბეიშვილი. დანარჩენი ორი გაუშავეს. თევზაძემ მიიღო თეთრი 20 და კანტარიამ 16.

მოქალაქეთა არჩევნებს მეტი სიცოცხლე ეტყობოდა. ხალხი ჯგუფ-ჯგუფად იკრიბებოდა, კონვერტები ხელიდან ხელში გადაიოდა. ს. დ. აგენტები ყველგან ასწრობდნენ; თვით არჩევნების არემარე ჯარის კაცებით იყო სავსე. დარბაზში შესვლის დროს ამომრჩეველი იძულებული იყო მთელი რაზმის შუა გაეარა. უკონვერტოდ დარბაზში არავის უშვებდნენ. წესიერება არ დარღვეულა, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ იმას, რომ ბევრმა ამომრჩეველმა განაცხადა, პოლიციამ მზამზარეული სიები ჩაგვაბარაო. ამისთანა ამომრჩევლებს, რიცხვით 80 კაცამდე, კონვერტები ჩამოართვეს. ჩამორთმეულ კონვერტებში სოციალ-დემოკრატთა კანდიდატების სია იყო მოთავსებული. ჯერ-ჯერობით ვერ აგვიხსნია მიზეზი ამ მოვლენისა და თუ, როგორც ბევრსა ჰგონია, ს. დ. შარშანდელივით პოლიცია დაიხმარეს, მართლა გაკიცხვის ღირსნი არიან. რამდენმა კაცმა მიიღო არჩევნებში მონაწილეობა, ეხლა ძნელი სათქმელია დანამდვილებით, მხოლოდ დაახლოვებით 1000 კაცი გამოცხადდა არჩევნებზე.

23 ენკენისთვეს, დილის 10 საათზე, შეუდგნენ ბიულეტენების თვლას. სულ უნდა დაეთვალათ ოთხი ყუთის ბიულეტენი. გახსნეს პირველი ყუთი. ბიულეტენების დათვლამ, ცოტა არ იყოს, დააღონა სოციალ-დემოკრატები, რადგან კადეტების ხმების რიცხვი აღემატებოდა ესდეკებისას. ეს ხმა უცებ გავრცელდა ქალაქში და, რასაკვირველია, არჩევნების შედეგმა ბევრი დააინტერესა. მეორე ყუთმა სულ სხვა შედეგი მოიცა—აქ ესდეკები სჭარბობდნენ კადეტებს და სწორედ ამ ყუთმა გადასწყვიტა ესდეკების ბედ-იღბალი. დანარჩენ ორ ყუთში ესდეკებისა და კადეტების ბიულეტენების რიცხვი თითქმის თანასწორი იყო. სამი საათი იქნებოდა, როცა გამოირკვა კენჭის ყრის შედეგი. მკითხველის საყურადღებოდ მოგვყავს ცნობები იმის შესახებ, თუ ვინ რამდენი ხმა მიიღო:

გრიგოლ ნასარიძემ . . .	633	ხმა
სერგო რობაქიძემ	620	„
ევგენი ვანაძემ	618	„
ივლიანე ანჯაფარიძემ . .	543	„
ალექსანდრე საყვარელიძემ.	518	„
მიხეილ დარახველიძემ . .	445	„
დავით ბაქრაძემ. . . .	126	„

არჩეულ იქნა პირველი სამი ს.-დემოკრატების კანდიდატი.

არჩეული პირველი სამი ს.-დ. კანდიდატი [illegible] გამარჯვება, ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, დიდად არ გაახარებს სოციალ დემოკრატების გულს. საკმაოა გავიხსენოთ ის გარემოება, რომ წარსულ არჩევნებზე სოციალ დემოკრატების მიერ მიღებული ხმები უდრიდნენ 5253 და კადეტებისა—756 და ეხლა-კი სოციალ დემოკრატების ხმები (1871) კადეტებისას (1606) სჭარბობს 265 ხმით. ამაზე მეტი დაქვეითება, ისიც რამდენიმე თვის განმავლობაში, მგონი შეუძლებელია, თუ მხედველობაში იმასაც მივიღებთ, რომ კადეტები, ჩვეულებრივი დაუდევრობისა გამო, საარჩევნო აგიტაციას შეუდგნენ არჩევნების წინა დღეს და კანდიდატების სია 21 გამოაქვეყნეს. ბ-ნ საზოგადო მოღვაწე დავით ბაქრაძის მოქმედებაზე აღარაფერს ვიტყვი—ეხლა თითონ მიხვდება რამდენად გულ წრფელი იყო ან თითონ, ან ის „ჯგუფი", როცა საქვეყნოთ აცხადებ-და, რომ დავით ბაქრაძე გვინდა ამომრჩევლადაო. ამ დალოცვილმა სხვასაც შეუშალა ხელი და ვერც თითონ ისარგებლა.

რაჭიდან ცნობა მოვიდა, რომ გლეხთა და მემამულეთა კურიაში სოციალ-დემოკრატები აირჩიეს.

შორაპნის მაზრაში, როგორც შევიტყეთ, მემამულეთა კურიას სამი სოციალ-დემოკრატი აურჩევია და ერთიც ესდ.

რუსთა კურიაში ასახელებენ კანდიდატებად შემდეგ პირთ: გუბერნიის ექიმს სერგეენკოს, გუბერნიის ბეითალს ოროტინს და პალატის მოხელეს პუშკარევს.

—

დუშეთის მაზრა. მემამულეთა კრებაზე ამომრჩევლებად აირჩიეს თავ. ზაქარია ერისთავი და ნიკო ხიმშიაშვილი.

--

ტფილისის მაზრა. მაზრის მარშლის პ. ი. თუმანიშვილის თავმჯდომარეობით მოხდა სამემამულეთა ამომრჩეველთა არჩევნები. 93 რწმუნებულიდან მხოლოდ 11 გამოცხადდა. [illegible] ი. ს. ჯაბადარი, თ-დი ლევან ლევანის ძე ჩერქეზიშვილი და იაკობ პეტრეს ძე ისარლიშვილი.

ახალი ამბავი

✦ **საქმე გაფიცვის შესახებ**. 24 სექტემბერს ტფ. სამოსამართლო პალატაში, წოდებათა წარმომადგენლების მონაწილეობით, დაიწყო გარჩევა პოლიტიკურ საქმისა. პასუხის გებაში მიცემულნი არიან მიხაილოვის სადგურის რკინის გზის მოხელენი: სადგურის უფროსის თანაშემწე ხიჩინო, დეპოს უფროსის თანაშემწე ინჟინერი მაქსიმოვსკი, მემანქანე რატიანი, ობერ-კონდუქტორი ზაიცევი, უფროსი მეკანტორე კვალიაშვილი და ზეინკალი [illegible] გაფიცვათა მომწყობ ბიუროს წევრობა და 1905 წლის დეკემბრის საყოველთაო გაფიცვის ხელმძღვანელობა ხაშურის რაიონში. ბრალდებულთ პალატაში იცავენ ნაფიცი ვექილები ივ. ს. ჯაბადარი და მ. ო. გრუზენბერგი. დაბარებულია 40-მდე მოწმე. 24 სექტემბერს პალატამ დაამთავრა მოწმეთა გამოკითხვა. 25 სექტემბერს საქმის გამოძიება დასრულდა. შემდეგ ილაპარაკეს ბრალმდებელმა და ვექილებმა. განაჩენი გვიან გამოაცხადეს და ამიტომ ხვალ დავბეჭდავთ.

✦ **ქართული წარმოდგენები**. 24 სექტემბერს ქართულ დრამატიულ საზოგადოების გამგეობამ დაადგინა, სეზონი დაიწყოს 12 ოქტომბერს ტფ. საარტისტო საზოგადოების თეატრში. პირველი წარმოდგენა განსვენებულ ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად გაიმართება. განზრახვა აქვთ წარმოდგენა მგოსნის თხზულებებიდან გამართონ. ამ წარმოდგენის მოსაწყობად გამგეობამ აირჩია კომისია, რომელშიაც მოჰყვნენ ალ. პ. სარაჯიშვილი, ნ. ერისთავი და გ. ვ. მაჩაბელი.

✦ **ახალი გენერალ-გუბერნატორი**. „რუსკოე სლოვო"-ში ვკითხულობთ: „ტფილისის გენერალ-გუბერნატორად ინიშნება ადგილობრივ დამცველ ჯარის უფროსი გენერალი რიაბინკინი, რომელიც უკვე შეუდგა საქმეების მიღებას."

✦ **სამგლოვიარო წერილები**. ილია ჭავჭავაძის გარდაცვალების გამო ჩვენს რედაქციას მოუვიდა შემდეგი სამგლოვიარო დეპეშები და წერილები: დეპეშები არგვეთის საზ—ის მონდ—ით ტეპლიძისაგან და იურიევის უნივერსიტეტის ქართველ სტუდენტთა ჯგუფისაგან.

წერილები: შუბან-ჭოლოქითის (გურ.) საზ—ის მონდ-ით იობ ისაკძე, სპარსე-

ფელეტონი

***

არა, ლამაზო, ჯერ მე სულით არ დავცემულვარ,
ერთხელ არჩეულ გზას ვერავინ ვერ დამავიწყებს,
ამ მტკიცე რწმენით ქვეყანაზე დავბადებულვარ,
ის გამახარებს და ტანჯულსაც ის დამამიწებს!..

რა იმოქმედებს?.... შავ მოსილმა ცისა კიდურმა
შორს, შორს მჭვრეტელი მხედველობა, ჰგონებ, შეაკრთო
ან რისხვის ხმამა, სიდუხჭირემ ბრმად-მედიდურმა
გული დასერა, სისხლის ცრემლი ზღვის წყალს შეართო?!.
მაშ რას მაყვედრი, რომ დავჩუმდი, ყური მივუგდე
დღეს მომდგარ ჭირსა, უკუღმართი დროის ბრუნვასა,
რომ ბოროტების საქციელიც კი ვერ შევზღუდე
და გარეგნულად კვლავ არ ვიჩნევ მასზე ზრუნვასა?..

არა, ლამაზო, ნუ გამკიცხავ,—ეს ასე არი:
ზღვა ქარ-ვარდნილი მიმქრალია,—არ ღელავს ხშირად;
იმ დიად გულში ნაღველს იკლავს, ვითა აფთარი
ღონეს იკრებავს მტრის სამუსრად და ჩასაძირად!..
ჩქარა დაჰბერავს ჩაგრულთ მხსნელი, მძლავრი ნიავი,
ზღვას ააღელვებს, ბრაზით სავსე გულს აღუშფოთებს,
მის მეოხებით, ტალღა მზეზედ ვირცხლებრ მბზინავი
გამარჯვების ხმას შორს გადასცემს, მინდორ-ველს მოსდებს.

ოჰ, მაშინ, ტურფავ, აყვავდება სამშობლო მხარე,
გულს სიყვარული გრძნობით სავსე მიეკარება
და სამუდამოდ მოწყვეტილი კვნესა მწუხარე
შორს, იქ სივრცეში სამუდამოდ მიეფარება!..

სოლ. გ—მე.

ჰონორარი

I

— ვლადიმერ! რა არის, ღმერთმანი, მოთმინება აღარა მაქვს. ლამის ილაჯი გამიწყვიტონ ყმაწვილებმა: ჩაი, პური, ცეცხლი, კატებივით მომკნავიან. საცოდაობით გული მეკუწება, შენ-კი მთელი დღეობით ჩაუჯდები მაგ დასაწვავ წიგნებს და არაფერს არა ფიქრობ მშიერ ცოლ-შვილზე!..—უთხრა შესვლისთანავე ევგენიამ ქმარს.

ვლადიმერმა კალამი დასდო, სიამოვნებით ტაში-ტაშს შემოკრა, ერთი გაიზმორა, სიცივით გაშეშებული ხელი პატარა ღვერზე ჩამოისვა და მიუბრუნდა ცოლს.

— აი, ჰხედავ, ჩემო სიცოცხლევ!

— რას უნდა ვხედავდე?

— აი ეს;—უჩვენა ვიწროდ დაჭრილ ნაწერით აჭრელებულ ქაღალდებზე.— [illegible] ღირს. წავიღებ, დაიბეჭდება, ფულს-კი შენ მოგიტან და რაც გინდა, ის იყიდე: პური, ნავთი, შეშა, ერთის სიტყვით, ყველაფერი.

— წლებულს ყოველთვის ვხედავ, მხოლოდ მოტანილი ვერა ვნახე; ჰონორარს, ჰონორარსაო, იძახი და ამ ჰონორარის მოლოდინში ლამის სული ამოგვივიდეს...

— აბა რავქნა, ჩემო სიცოცხლევ? უნდა მოვითმინოთ... შიმშილ-წყურვილი,— აი რა არის ჩვენი, მწერლების, ხვედრი. მწერლობაც რომ არ იყოს, ყოველ საზოგადო მოღვაწეს და იდეისთვის მშრომელს ეს ბედი სწვევია: უნდა შიოდეს, სციოდეს, კვდებოდეს კიდეც...

— ჭკუაზე ხომ არ შეშლილხარ? რას ამბობ, რას დაეძებ საზოგადო მოღვაწეობას, ოჯახი შიმშილით მიწყდება? რომელი დაწესებულებაა, რომ შრომის ჯილდოს არ აძლევდნენ? გაგონილა: აქაოდა საზოგადო მოღვაწევართო, ჰაერით უნდა ისაზრდოვო? ადექი და შედი სამსახურში, თავშიაც ქვა უხლია საზოგადოებას!

ვლადიმერი წამოდგა, ფანჯარასთან მივიდა, სახე გაციებულ მინას მიადო და დაიწყო გარედ ცქერა. კოკის პირული წვიმაასხამდა, ქუჩებში ნიავ-ღვარი მოდიოდა, მიაქანებდა კენჭებს, ქვიშას, ქაღალდის ნახევებს. ფანჯრების მინებზე შხაპა-შხუპი გაჰქონდა. ფანჯრების ძველ და დამპალ ჩარჩოებიდან წყალი შემოდიოდა და პუბლიცისტის „კაბინეთში" ტბას აყენებდა. ისიც ჯიბეებში ხელებ ჩაწყობილი ხან დაუპატიჟებელ სტუმარს დასცქეროდა და ხან გაჯავრებულ ცოლს შემყურებდა.

მეორე ოთახიდან ბავშვების ხმაურობა გამოდიოდა. ნაშუადღევის პირველი საათი იყო, ბავშვები ისევ ლოგინში იწვნენ. სციოდათ, დედას ცეცხლს სთხოვდნენ—შეშა არ იყო. საჭმელს სთხოვდნენ—არც ის იყო. ერთ ხანს იწუმუტუნებდნენ და ისევ თამაშს შეექცეოდნენ. ერთი მეორეს საბნის ქვეშ უძვრებოდა და ხითხითებდა... თმა ბუდურა ბაბო დრო გამოშვებით ხმა მაღლა გადიკასკასებდა ხოლმე. უფროსი ვაჟი ლევანი ჩუმდებოდა.

— ნუ ხმაურობ, ბაბო, ეგრე ნუ იცინი, მამას დაუშლი!

ბაბო დაწყნარდებოდა, დადინჯდებოდა. ისევ შიმშილი აგონდებოდა და კვლავ მოყვებოდა წკმუტუნს.

ვლადიმერი ერთხანს დაჩუმებული იყო და ცოლის დარიგებას ისმენდა.

— კარგი, რომელ დაწესებულებაში გინდა რომ შევიდე? რომელ სამსახურში? —ჰკითხა მან ბოლოს.

— რომელშიც გინდა, დაწესებულებების მეტი რა არის, შენ სურვილი და საქმის გაკეთება სთქვი, თორემ სამსახურის მეტი რა არის!—უთხრა ცოლმა.

— არა, შენ არ იცი. ეხლა წავალ და მამაშენს ან ბიძა შენს დაუწყებ თხოვნას; „თქვენი ჭირიმეთ, მიშველეთ, შიმშილით ვკვდები, გამიკეთეთ საქმე და თქვენ ხელ ქვეით მიმ ღეთ მეთქი", არა?

— რომ დასცინი, ვის დასცინი? არც მამა ჩემს უთქვამს შენთვის და არც ბიძა ჩემს, რომ შეგვეხვეწეო. მათთან ლაპარაკება გეთაკილება და რედაქციაში [illegible] და არ მიიღო, მაინც არა გრცხვენიან.— მიახალა გაჯავრებულმა ევგენიამ.

— ახ, რათა გაქვს ესეთი მოწამლული ენა! ამ რედაქციას რას ჩააცივდი? გეუბნები, სამსახურში შესვლა არ შემიძლიან... ჩემი მისწრაფება სულ სხვაა, სულ სხვა მიზნისკენ მიილტვის ჩემი გული. შენ-კი დაგიჟინია—სამსახური და სამსახურიო.

— აი, იმათ, იმათ.—გაიშვირა ცოლმა ხელი მეორე ოთახისკენ:—პური უნდათ, იმათი მისწრაფებაა შიმშილის მოკვლა, გესმის თუ არა!

ვლადიმერმა გადისვა თავზე ხელი, შუბლზე ჩამოყრილი გრძელი თმა უკან გადიყარა, კიდევ ჩაიწყო ჯიბეებში ხელი და მოჰყვა წინ და უკან სიარულს. ბოლოს მიუბრუნდა ცოლს:

— კარგი, კარგი: აი, ეხლა ამას წავიღებ, ძველ წერილების ჰონორარს ვიანგარიშებ და სულ რომ კაპეიკი არა ჰქონდეთ რედაქციაში, მაინც ვაშოვნინებ, უსაშველო დღეს დავაყენებ...

— უსაშველოს... — განიმეორა ევგენიამ.—რა ვიცი, ი რედაქციასაც რა დაემართა, რომ არასოდეს ფული არ არის ხოლმე?!

— სად არის, ჩემო სიცოცხლევ, სად? ხარჯი ბევრია და შემოსავალი-კი ცოტა, იმასაც ქვეყანა სჭამს: ეს აგენტმა არ გამოგზავნა, ეს ხელის მომწერმა არ შეიტანა, ეს დაიკარგა, ეს ჯარიმა და ვინ იცის კიდევ რა! ვიჭირვებთ და როგორც არის, გამოგვყავს გაზეთი. რას იზამ, ვიჭირვებთ ყველა და ვმუშაობთ მოქთადი...

— მოქთადი, მოქთადი! თუ [illegible]

[illegible] ჯებრაილოვი—ნინო [illegible] ი. ლეჟავამ, დ. ქოიავაშვილ[illegible] ჰქონია.

[illegible] გადაუწყვიტეს: ზარის ს[illegible] სახელი [illegible] ეკლესიაში, შუშანი [illegible] ახალ [illegible] და სხ.

✦ [illegible] მოგზაურობა. [illegible] [illegible] 40000 მან. [illegible]

✦ ახალი სამმართველო. [illegible] ახალი სამმართველო [illegible] [illegible]

✦ დაპატიმრება. [illegible] [illegible] მოწმეებში: 1905 წელს შინდისის მასწავლის ივანე საბანაძისას, 1906 წ. შინდისის მწერლის სიმონ ტატიშვილისა და იმის შვილის ივანესას, სოფელ [illegible]ში მემამულის იასონ ფავლენიშვილისა და სოფ. არბოში აგიტატორის [illegible]ილისა'.

✦ რკინის გზის იურისკონსულტი. გუშინ წინ მიხეილის ქუჩაზე, თავის ბინაზე, უცბად გარდაიცვალა ამიერ კავკასიის რკინის გზების იურისტკონსულტი [illegible]ანიელოვი.

✦ [illegible]ძმის მოკვლა. თელავიდან დაღესტანში ამას წინად ფეხით წასულან [illegible] ოგინოვსკები. როდესაც მთას გადასულან, ანდიის ოლქის საზღვარზე [illegible] ვიღაც ავაზაკებს მოუკლავთ.

✦ დაზარალება. როგორც სახელმწიფო მამულების გამგეობის ოფიციალურ ცნობიდან სჩანს, 1907 წლის განმავლობაში თიონეთისა და თელავის მაზრების სახელმწიფო მამულების მოიჯარადრენი [illegible]ზე დაზარალებულან. ეხლა-ხან გამგეობას შუამდგომლობა აღუძრავს გუბერნატორის წინაშე, რომ აღნიშნულ მოიჯარადრეებს საიჯარო ფულის გადახდა [illegible] წლის ვადით გადაუდონ, ხოლო უფრო დაზარალებულთ აპატიონ.

✦ ტფ. გენ.-გუბერნატორის განკარგულებანი. ვიატკის გუბერნიაში ხუთის [illegible] იგზავნება ვასილ დანდუროვი. ტფ. გუბერნიაში ცხოვრება აეკრძალათ: ინჟინერ არ. ბაბოვს, მ. მალხასიანს, [illegible] ბარათაშვილს, ალექსანდრე ზანაი[illegible] და გიგო ჩოხელს. ჯარიმის გადაუხდელობის გამო ერთი თვით დაპატიმრება გადაუწყვიტეს სახლის პატრონს ილია სანარულიძეს; ერთ თვით დაპატიმრება წესების დარღვევისათვის გადაუწყვეტიათ გ. სუმბეგოვს. 25 მან. თით დაჯარიმეს სახლის პატრონნი: გოგიძე, ნიკოლაიშვილი, ბეჟანიშვილი, ასლ. არღუთინსკი, კიპრიანოვი, [illegible] და [illegible].

✦ ილია ჭავჭავაძის სახსოვრად. გორის ქალაქის გამგეობა [illegible] ჭავჭავაძის [illegible] ქუჩა, გორის რომელიმე სასწავლებელში დაარსდეს [illegible] სახელის სტიპენდია და ქალაქის [illegible] სურათი.

✦ ფონდი. როგორც გადმოგვცეს, ტფ. სათავადაზნაურო სააგლეო-მამულო ბანკის მოხელეებს მოლაპარაკება აქვთ გადასდონ რამდენიმე პროცენტი თავიანთი ჯამაგირიდან [illegible] ფონდის გასაძლიერებლად.

✦ პროკლამაციების გავრცელება. 23 სექტემბერს მე-10 ნაწილში პოლიციამ დაპატიმრა გიორგი ბაცაევი, რომელიც პოლიციის ცნობებით, ქუჩებზე პროკლამაციებს აკრავდა. გაჩხრიკეს ბაცაევის ბინა და აღმოაჩინეს არა ლეგალური ლიტერატურა.

✦ გაფიცვა ბაქოში. ბაქოში ბიბი-ეიბათის სამრეწველოებში გაფიცულან მუშები, მაგრამ 24 სექტემბერს უმრავლესობა'ს მუშაობა განუახლებია.

✦ მკვლელობა სოხუმში. 23 სექტემბერს ღამე სოხუმში მოუკლავთ კონტრაბანდისტი, რომელმაც პოლიციას დაუსახელა თურმე ბოქაულის სკორიკოვის და ქალაქის გამგეობის წევრის კორჩიცის მკვლელნი.

✦ თოვლი. განჯაში საშინელი სიცივეებია. თოვლიც-კი მოსულა თურმე.

✦ გამართლება. ტფ. ოლქის სასამართლომ 24 სექტემბერს გაამართლა იაკობ მჭედლიშვილი, რომელსაც სალდათის გორბუნოვის მოკვლას აბრალებდნენ. ბრალმდებელს საქმე პალატაში გადააქვს.

✦ ბავშვთა საავადმყოფო. როგორც მკითხველებს ეხსომებათ, სტ. ზუბალაშვილის ძეებმა 100,000 მან. შესწირეს ტფ. ქალაქის თვითმართველობას განსვენებულ სტ. ზუბალაშვილის სახელობაზედ ბავშვთა საავადმყოფოს ასაგებად. ამ საკითხის შესახებ მოხსენება გამგეობის წევრმა ხატისოვმა უკვე შეიმუშავა და ამ დღეებში წარუდგენს ქალაქის გამგეობას.

✦ სხდომა არ შესდგა. ეს მესამედ არ შესდგა ტფ. ქალაქის საბჭოს სხდომა. 24 სექტემბრის სხდომაზედ გამოცხადდა მხოლოდ 19 ხმოსნამდე. უცადეს დიდხანს, მაგრამ არავინ გაჩნდა.

✦ ბეითლის საჩივარი. როგორც ვწერდით, ტფ. ქალაქის გამგეობამ სრულიად დაითხოვა სამსახურიდან ბეითალი ვ. ა. ვართანიანცი იმის გამო, რომ მან ქალაქის გამგეობა სამედიატორო სამართალში გაიწვია. ვართანიანცმა ამის გამო საბჭოში საჩივარი შეიტანა გამგეობაზე. სხვათა შორის, ბ. ვართანიანცი სწერს: 1. მოვითხოვ ქალაქის საბჭოსაგან განუმარტოს გამგეობას, რომ ყოველ კაცს და მოხელეს უფლება აქვს სამედიატორო სამართალში გამოიწვიოს მოწინააღმდეგე; ამიტომ გაუქმებულ აქმნას გამგეობის დადგენილება და დაევალოს მას მიიღოს ჩემი გამოწვევა სამედიატორო სამართალში და სამართლის შემდეგ მტყუანი გადადგეს საზოგადო თანამდებობიდან; 2. გამომეცხადოს ნდობა გამგეობის დადგენილების გაუქმებით და 3. თუ ვინიცობაა საბჭო სცნობს, რომ გამგეობა'ს თვითნებურად შეუძლიან დაითხოვოს მოსამსახურე პირნი, იმ შემთხვევაში მეზღოს ზარალი, რომელიც უდრის 2 წლის ჩემს სრულ ჯამაგირსო. გამგეობამ ეს საჩივარი იურისკონსულტს გადასცა თავის აზრის გამოსათქმელად.

✦ ტფ. ქალაქის გამგეობის წევრმა ხატისოვმა წინადადება მისცა ქალაქის ინჟინერს და არქიტექტორებს, განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ ქალაქში შენობების აგებას.

✦ დღეს, 26 სექტემბერს, ნაშუადღევის 4 საათისთვის, ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სახლში ტფ. გენერალ-გუბერნატორის ნებართვით, დანიშნულია კრება რუსამომრჩევლებისა.

✦ კარუსელის ქუჩაზე, 23 სექტემბერს, საღამოს 8 საათზედ, ევგენი ჭელიძის დუქანში შევიდა 5 შეიარაღებული კაცი, მუქარით დახლიდან 17 მან. ამოიღეს და მიიმალნენ.

✦ 23 სექტემბერს მიხეილ გონაშვილის ყაყახანა გაჩხრიკეს, ნიკოლოზის ქუჩაზე, და აღმოაჩინეს ერთი გირვანქა რუსული შრიფტი.

✦ ტფ. მაზრის სოფელ ავჭალის საზოგადოებას დაუდგენია განაჩენი და გუბერნატორისთვის წარუდგენია, რომ ეს საზოგადოება ორ სამამასახლისოდ გაიყოს.

✦ ახალციხის მაზრის სოფელ გომის საზოგადოებას შუამდგომლობა აღუძრავს, რომ მათი მიწები ეს განაწილდეს თანასწორად და სახელმწიფო გადასახადებიც მიწების რაოდენობის მიხედვით დაინიშნოს.

✦ თიონეთის მაზრის სოფლებ ჯოკოლის და მატანის საზოგადოებებს შუამდგომლობა აღუძრავთ, რომ ხაზინიდან სესხი მიეცეთ გამოსაკვებად. ეს საზოგადოებანი მოუსავლობით დაზარალებულან.

✦ 20 სექტემბერს ბოდბის-ხევის კალოებზე (ქიზიყი) მირზაანელს ვანო ლაპიაშვილს თოფით მოუკლავს მიხეილ მანუშვილი.

✦ როგორც სოფ. ყადგარონიდან (ოსეთი) ატყობინებენ „ნოგ ცარდ“-ს, იქ ამ მოკლე ხანში ერთი საცოდაობა მომხდარა: მოხუცმა გლეხმა—ქუქუშ ჩერჩესაშვილმა, ასე 55 წლისამ, რომელიც აგერ რამდენი ხანია თურმე ავად არის რაღაც უკურნავ სენით, რაკი ველარ გაუძლო ავადმყოფობასა და დარდს, დანა დაიკრა მარცხენა ფერდში და წელები გადმოიყარა. მერე მეტის სიმწარისაგან წელებისათვის ხელი უტაცნია, მოუჭრია ნაჭერი და ქათმებისათვის გადაუგდია. საბრალო მოხუცი ცოტა ხნის შემდეგ გარდაცვლილა.

✦ 23 სექტემბერს ტერ-დავიდოვის სამზარეულოში რიყის ქუჩაზე შეეიდა ერთი უცნობი კაცი, დაავლო ხელი ორს სპილენძ ს ქვაბს და უნდოდა დამალვა, მაგრამ დააპატიმრეს. უცნობი აღმოჩნდა მანუკ მურადოვი.

ქუთაისის ქრონიკა

✦ აქ დანამდვილებით ამბობენ, რომ ამ ცოტა ხანში გენერალი იაზიკოვი სამსახურს თავს დაანებებს და იმის მაგივრად გუბერნატორად დაინიშნება გენერალი ტოლმაჩევიო.

✦ სამი თუ ოთხი წლის წინად ქუთაისის ქართულ გიმნაზიის მოსწავლეთა დასახმარებლად დაარსდა საზოგადოება. მესამე წელიწადი გადის, მაგრამ საზოგადოების კრება არ მომხდარა. თუ შარშან და შარშანწინ კრების მოწვევა გაძნელებული იყო საალყო წესების არსებობის გამო, ეხლა რაღა დაემართათ!

✦ ქუთაისის ქართულ გიმნაზიის გამგეობამ განსვენებულ ილია ჭავჭავაძის სახელობაზე დააარსა სტიპენდია, რომელიც მიეცემა გიმნაზიის საუკეთესო მოსწავლეს. სასტიპენდიოდ გადაიდო წელიწადში 180 მანეთი. როგორც გავიგეთ, ამ სტიპენდიას პედაგოგიური საბჭო დანიშნავს 27 ღვინობისთვეს, ილია ჭავჭავაძის დაბადების დღეს, როცა გიმნაზიაში გაიმართება სალიტერატურო დილა ილიას სახსოვრად მოსწავლეთა, მათის მშობლებისა და გარეშე პირთა თანადასწრებით. დილის პროგრამის შესამუშავებლად არჩეულია ცალკე კომისია.

✦ თავად-აზნაურთა წრეებში დიდ მითქმა-მოთქმას იწვევს ის გარემოება, რომ მათ გლეხებთან ერთად პოლიცია გზების საკეთებლად იწვევს. ბაღდადის საბოქაულოს თავად-აზნაურობამ უკვე მიმართა თხოვნით მაზრის მარშალს დახმარებისათვის და ეხლა ოკრიბის თავად-აზნაურობამ დაიჩივლა იმავე მარშალთან, რომელსაც აღუთქვამს დახმარება და საქმის გამორკვევა დროა თავად-აზნაურობა მიეჩვიოს იმ აზრს, რომ გზა საყოველთაო საჭიროებაა და მაშასადამე მისი კეთება ყველას ვალდებულებას უნდა შეადგენდეს და არა მარტო გლეხობისას.

✦ 22 ენკენისთვეს, ღამის 11 საათზე, ქუთაისში ასტყდა თოფის და რევოლვერის სროლა. დაშინებულმა მოქალაქეებმა სული განაბეს და ყველა შიშის ზარმა მოიცვა. დილამდის სროლის მიზეზი ვერ შევიტყეთ, ხოლო 23 ენკენისთვეს კი გავიგეთ, რომ წინა ღამეს რამდენსამე ავაზაკს განეზრახა გაბაშვილის გორაზე მდგომის ყარამან დათეშიძის გაძარცვა. ეს შეეტყო ღამის დარაჯს, რომელიც მოსულებს გამოხმაურებია და პასუხი რომ ვერ მიუღია, თოფი უსროლია. ქურდ-ბაცაცები დაძრულან და რაც ძალ ღონე ჰქონიათ, მოუცოცხავთ. თოფის გასროლაზე გაღვიძებიათ დათეშიძის სხვა მოსამსახურეებს და მათაც აუტეხნიათ სროლა. საზოგადოდ ქუთაისში ქურდ-ბაცაცების რიცხვი დღითი-დღე იზრდება. ქურდ ბაცაცებისა და ექსპროპრიატორებად წოდებულთა თავხედობა იქამდის მივიდა, რომ პროფესიონალურ კავშირებსაც კი წარუდგინეს მოთხოვნილება ფულის შესახებ.

✦ ქალაქის საბჭომ, თანახმა დსაბაჟრო კომისიის მოხსენებისა, პურის ნიხრს თითო ოყაზე თითო კაპეიკი მოუმატა და ამნაირად ოყა პურზე ასეთი ნიხრი დაწესდა: პირველი ხარისხისაზე—15 კაპ. მეორისაზე—14 კ. და მესამისაზე—13 კ.

✦ ქალაქის საბჭომ შუამდგომლობა აღძრა, რომ ქალაქს ეპატიოს რკინის გზის ვალი, რომელიც უდრის 10830 მანეთს. ეს ფული რკინის გზის გამგეობამ, მიუხედავად ბევრის ცდისა, ქალაქს ვერას გზით ვერ გადაახდევინა და ეხლა იპოვა შემთხვევა და თავის ვალში იჭერს იმ ფულს, რომელსაც ქალაქი იღებს ქუთაისში შემოტანილ და გატანილ საქონელზე.

✦ ქალაქის სასარგებლოდ აქამდის მედუქნეებს ხდებოდათ წლიურად 5645 მანეთი. ქალაქის გამგეობას ცნობები შეუკრებია ამ გადასახადის რაოდენობის შესახებ და აღმოჩნდა, რომ, ისეთი გადასახადი რომ დაარსდეს ქუთაისში, როგორც ბათუმში, ქალაქს უნდა შემოდიოდეს წლიურად 20655 მანეთი. ხოლო ფოთის ნიხრს რომ იქმნეს მიღებული, მაშინ გადასახადი ჯამი 14010 მანეთს შეადგენს. ამ საგანზე 20 ენკენისთვეს იქონია ქალაქის საბჭომ მსჯელობა და მედუქნეებს ხარჯად დაადო წინანდელ 5645 მანეთის მაგივრად 14.010 მანეთი.

პროვინციის ცხოვრება

ფოთი. ისეთი დაუძინებელი მტერი ს.-ფედერალისტებისა, როგორიც ფოთელი ს.-დემოკრატები არიან, ვგონებ დედამიწაზე არ არის. ეს გაბატონებული ვაჟბატონები სცდილობენ უჟველთვის სხვის გულში ჩედების ფათურს, პირადობის გათელვას და ყველა ეს იმიტომა ხდება, რომ ამ ვაჟბატონებს თავიანთი პირადი ღირსება ჩალადაც არ მიაჩნიათ. უჟველთვის სხვის გინებაში ატარებენ თავიანთ ცხოვრებას. მათთან სჯა ბაასი მოსწყინდათ მკითხველებს, მაგრამ ძალა-უნებურად უნდა განაახლოს ადამიანმა კამათი. ფოთში მოყიალე ბ-ნი ეს-დე არ ისვენებს და გაზეთ „ჩვენ გზა“-ში (№ 14) მოჰქუდია ცილის წამებას, ვითომ ს.-ფედერალისტებს ბლოკი შეეკრათ ვაჭრებთან, ნიკოლაძესთან და ისე მიდიოდნენ ს.-დ. დასამარცხებლად. ნუ გაგიკვირდებათ, მკითხველო, მათი ასეთი უგვანო ცილის წამება. ამას დაჩვეულნი არიან. ბ-ნი ეს-დე სწერს: „ბევრმა პოლიტიკურ პარტიებმა, რომლებიც შარშან ენერგიულ მონაწილეობას იღებდნენ დუმაში, წელს ბოიკოტი გამოუცხადეს სათათბიროსო“ და შემდეგ ეს ვაჟბატონი განაგრძობს: „ფედერალისტებიბ ბოიკოტი ჭაობში ფრინავს—მათმა მომხრეებმა კრებაზე ყველამ ნიკოლაძე და მეუნარგია დაასახელა—აღბად შეიგნეს „ისარი“-ს რჩევა, ს.-დემოკრატებს უბრალო პროგრესისტი გვირჩევნიაო“ და სხ. და სხ. მართლადაც უბრალო პროგრესისტი ბევრად უმჯობესია თქვენზე, ბ-ნო ეს-დევ! ის თავის თავს ცოცხლად მაინც არ დაიმარხავს! ბ-ნ ეს დეს რომ მოქალაქობრივი სიმამაცე ჰქონოდა, ასეთ ცილის წამებას არ ჩაიდენდა, რადგან თვითმართველობის დარბაზში კრება მოხდა კვირას, 16 ენკენისთვეს, როგორც თვითონ აღიარებს, ქალაქის გამგეობისა და რამდენისამე ხმოსნის წინადადებით, რომელსაც ნამდვილი რწმენის ს.-ფედერალისტი არც ერთი არ დასწრებია. მხოლოდ ადგილობრივი მცხოვრებლები დაესწრნენ და შეიძლება ვინმე მათგანი ვინმეს თანამგრძნობი გამოერია. მიკვირს, რად დაავიწყდა ბ-ნ ეს-დეს ის პირი, რომელიც მას შეეჯახა ლაპარაკში. ის, ვგონებ, როგორც თითონ ეს-დე ფიქრობდა, მათის პანაკისა იყო! ხომ არა რცხვენია? თუ რადაც სხვა მიზეზისა გამო ვერ ახსენეთ თქვენ ეპისტოლეში. თბილი ადგილი ხომ არ გინდათ? გინდათ, ვიცი, გინდათ და თავს გაუტეხდით, რომ სოციალისტი კი არა, კუპიტი ხართ. მადლობელი ვართ თქვენი სპილენძის შუბლიდან გამონასროლ დარიგებისა. მაგრამ ს. ფედერალისტები როგორც მოიქცევიან, ეს იმათის ჭკუისა და გონების საქმეა. ნუ ჰგონია, ბ-ნ ეს-დეს და იმის ამხანაგებს, პროლეტარების მუყდეფელებს, რომ ს. ფედ. რომელსამე ვაჭარს მისცენ ხმა, იმ ვაჭარს, რომელსაც მშრომელ ხალხის ზურგზე მაგრა აქვს ფეხი დადგმული. ცოტა ხნის შემდეგ, ვგონებ, სირაჯსაც წამოაყენებთ სახელმწიფო სათათბიროში გასაგზავნად. ჩვენ თქვენსავით ხელჯოხიანობას არ ჩავიდენთ. ჩვენ შეგვიძლიან დარიგება მივცეთ პარტიის წევრებს, თანამგრძნობლებს და შემდეგ მათ ნება აქვთ ისე იმოქმედონ, როგორც თავიანთი სინდისი ამხილებს. აბა რის თავისუფლებას გაიძახით, ბ-ნო ეს-დევ? მაგრამ, უკაცრავად, თავისუფლებისა და თქვენ ძლიერ შორი-შორს ხართ, როგორც ცა დედა მიწისაგან. დანარჩენ სიტყვებზე პასუხის გაცემა მეტად მიგვაჩნია და ძლიერ შორსაც წაგვიყვანს. მხოლოდ ერთი უნდა ვკითხო ეს-დეს. რა უფლება ჰქონდა მოეხსენებინა უკვდავი მგოსანი ილია ჭავჭავაძე რადაც სამასხარო არჩევანზე? მაგრამ ვიცით, სადამდე მიაღწევს ხოლმე ამ ვაჟბატონების სისაძაგლე. ნეტავი ვინ ახსენა ან რომელ კრებაზე განსვენებული იმ მოსაზრებით, რომ ს.-დემოკრატების კანდიდატი დაემარცხებინა? არავინ! ეს ვაჟბატონები თავიანთ მურტლიან სიტყვა პასუხით ცივ სამარეშიაც არ ასვენებენ...

მედგარი.

—

ეხლა, ეს მუქთად აღარ გამაგონო: შიმშილით ბავშვები მეხოცება და შენ კი მუქთად იძახი. ვლადიმერ, თუ დღესაც ფული არ მოგიტანია, იცოდე სახლში აღარ დავდგები...—უთხრა ევგენიამ და [illegible] ქმარს, რომელიც ფაცა-ფუცით ერთი-მეორეზე აწყობდა ქაღალდის ფურცლებს.

—არა, არა! გეფიცები, რომ ვიშოვი [illegible] ფულს. მართლადაც რა ამბავია, შიმშილით ხომ არ გავსწყდებით! აი მივდივარ. სად არის ჩემი პალატო, ქუდი? ევგენიამ პალტო და ქუდი მიაწოდა. ვლადიმერმა ქაღალდები უბეში ჩაიწყო, პალტოს ღილები შეიკრა და ცოლს უთხრა:

—აბა, მივდივარ, ბავშვები შეიქციე, [illegible] ცეცხლი გააჩაღე როგორმე, და [illegible] მე მოვიტან.—მიაძახა და გავიდა ოთახიდან.

II

ვლადიმერი ხელ-მოკლე მღვდლის შვილი იყო. იმისი მამა ისიდორე ძლიერ [illegible] მრევლში იყო გამწესებული, უჭირდა ცხოვრება, მაგრამ მაინც იკლებდა [illegible] შვილს კი ზრდიდა. შორი სოფლიდან ჩამოიყვანა ქალაქში და მისცა სასწავლებელში იმ იმედით, რომ მომავალში დამსახურებულ დეკანოზად ენახა. მაგრამ შვილმა არ გაამართლა მამის ოცნება. ვლადიმერს ბევრი არაფერი აკლდა [illegible]ვებს, რომ გამოაბრძანეს, რადგან [illegible] არეულობაში მხურვალე მონაწილეობას იღებდა. მამა ჩაჩიჩინებდა [illegible] და როგორმე მღვდლობა [illegible] იშოვნეო. იმას კი გაგონებაც არ უნდოდა. მოთმინებით ჩამოიარა მამამ და ბოლოს, როცა ნახა, რომ შვილის დაყოლიება ვერ მოახერხა, შეუთვალა მამას: „აკადემიაში მინდა წასვლა; ეგზამენს დავიჭერ და მიმიღებენ, ამიტომ ამ ხანად ერთი ოცდა ათი თუმანი გამომიგზავნეო“. ისიდორემაც ისესხა, ივალა, თავისი შვილივით გაზრდილი ჯორი გაჰყიდა და გაუგზავნა ოცდა ხუთი თუმანი.

ვლადიმერმა არც აცივა, არც აცხელა, ასწია და, აკადემიის მაგივრად, გერმანიაში ამოჰყო თავი. იმ წელს არა ერთი ახალგაზრდა მიეშურებოდა იმ მხარეს განათლების მისაღებად და ბევრმაც მიაღწია მიზანს. ვლადიმერმა ბევრი ივაგლახა, აუწერელი შიმშილი და გაჭირვება გამოსცადა და ორი წლის შემდეგ ისევ სამშობლოში დაბრუნდა. ხელ-მოკლემ ის მაინც მოახერხა, რომ თან მოიტანა რამდენიმე კალათა წიგნებით სავსე. დღე და ღამე იჯდა და კითხულობდა წიგნებს. სადად იცვამდა, ბინა არა ჰქონდა, ხან სად იყო და ხან სად. კრებებზე დაჰყავდათ, კარგი მოლაპარაკე იყო. მალე სახელიც გაუვარდა ახალგაზრდობაში. ამასობაში ევგენიაც გაიცნო.

ევგენიას მამას სასამართლოში ეჭირა ადგილი. ხანგრძლივ სამსახურით და ხელმომჭირნეობით ცოტა რამ გადაედო შავი დღისთვის. თავის ქალს გიმნაზიის მეოთხე კლასიდან აალებინა სწავლაზე ხელი.

—ჩემი ნებისა აღარ იქნება და თავზე გადამახტებაო,—იტყოდა ხოლმე პროკოფი, ევგენიას მამა.—რუსული წერა-კითხვა და ლაპარაკი კარგი იცის და მეტიც არ მოეთხოვება ქალსაო.

მაგრამ არც იმას გაუმართლდა იმედი და ერთად-ერთმა ქალმა, მისდა გაუგებრად [illegible]

—ჩემს მეტი შვილი არა ჰყავთ და აბავის ეშმაკს მისცემენ, თუ კი რამე აქვთო!—აიმედ ებდა ევგენია ქმარს. მაგრამ პროკოფი არ შეურიგდა ქალს. ძმის წული იშვილა და იმას უპირებდა საცხოვრებლის გადაცემას.

ვლადიმერი დიდის მეცადინობის შემდეგ გამოვიდა სამწერლო ასპარეზზე. წვრილი შვილები დაეხვია, ცხოვრება გაუჭირდათ და ახალგაზრდა ცოლ-ქმარს ხშირად მოსდიოდათ უსიამოვნება სიღარიბისგან, მაგრამ ვლადიმერი მაინც მედგრათ იდგა თავის გადაწყვეტილებაზედ და უკან არ იხევდა.

III

ვლადიმერი ძალზე მიეშურებოდა რედაქციისაკენ. ქალაქის საათს შეხედა, სამს ოცი მინუტი და აკლდა.

—„ვაი მე, რაღა ვქნა, ვერავის ვეღარ მიუსწრებ რედაქციაში! დღეს თუ მაინც არ მომცეს ფული, არ ვიცი ღმერთმანი.“—ფიქრობდა და სწრაფად მიაპიჯებდა. მიუახლოვდა კიდეც, აი, ერთი შესახვევიც და რედაქციის კარებში იქნება უკვე.

როგორც იყო მივიდა. ზარის დასაკრავად ხელი წაიღო, მაგრამ ცივად ჩამოუვარდა: რედაქციის კარებს ფართო წითელ ლუქის ბეჭედი აჯდა.

ვლადიმერს სულ გადაავიწყდა ჰონორარი. თავში იმ აზრმა გაურბინა, აქ პოლიციელნი არ იყვნენ მომსვლელთა სათვალთვალოდ და მეც არ დამიჭირონო. თოფ ნაკრავივით გამოტრიალდა და პირველ ქუჩაშივე შეუხვია.

წვიმა ისევ ისე კოკის პირულადასხამდა, წამოხურული ეტლები ერთი მეორეს მისდევდნენ, ქალაქი მოძრაობდა.

ვლადიმერს დიდ ხიდზე შეეჩერებია ვიღაც ამხანაგი და სადილის ფულს სთხოვდა—ხვალვე დაგიბრუნებო.

სოფ. ვაზიანი (ტფილ.-ის მაზრა). 20 ენკენისთვეს სოფლიდან ტფილისში [illegible]

საზღვარ-გარედ

[illegible]

რომ შემდეგისათვის მეტის ლმობიერებით და დათმობით მოეპყრობიან მუშებს, მით და უფრო, რომ საზოგადოებრივი აზრი მუშების მხარეზედ არის, რასაც უპირველესი მნიშვნელობა აქვს გაფიცვის მიმდინარეობისა და სასიკეთოდ დასრულებისათვის.

კულტურონების ბარბაროსობა.

კულტუროსან გერმანიას დასავლეთ აფრიკაში დიდი ახალშენი აქვს. გერმანელი კულტურტრეგერები მკვიდრთ ტყავს აძრობდნენ, ცხოვრების სახსარს უსპობდნენ, სცემდნენ, ქალებს აუპატიურებდნენ. ვერ გაუძლეს აფრიკელებმა განათლების ამგვარ გადმონერგვას თავიანთ ველურ სამშობლოში და აჯანყდნენ. ორი წელიწადი თავგანწირვით იბრძოდნენ საბრალო ველურები და ბოლოს დამარცხდნენ. დამარცხდნენ, მაგრამ გული მაინც არ გასტეხიათ; შურის ძიების გრძნობა ჯერ კიდევ ძლიერია მათში და ადრე თუ გვიან იგი იფეთქებს გაორკეცებულის ძალღონით.

მანამდე კი გამარჯვებული გერმანელი მუსრს ავლებს იქაურობას.

აჯანყებულ აფრიკელებს ერთი ნიჭიერი და მამაცი მეთაური ჰყავდათ, სახელად მარენგა. ვერაფრის გზით ვერ ჩაიგდეს იგი ხელში გერმანელებმა; თვითონ მარენგა კი მოსვენებას არ აძლევდა მტერს. აჯანყება რომ ჩააჰქრო, მარენგამ კაპლანდიას (ინგლისის სამფლობელოს) შეაფარა თავი. გერმანიის ახალშენის უფროსი ძალიან სცდილობდა მარენგას მოსპობას და კაპლანდიის მთავრობას დახმარებას თხოვდა. როგორც სჩანს, თხოვნას გაუჭრია: გაზეთების სიტყვით, ერთ გორაკზე მოუმწყვდევიათ მარენგა თავის ათის მხლებლებით. აჯანყების მეთაური ველური მარენგა ლომივით იბრძოდა, მაგრამ რას გახდებოდა: ტყვიებით დაცხრილულმა სული განუტევა.

კაპლანდიის განათლებულმა გუბერნატორმა მაშინვე აცნობა ეს სასიხარულო ამბავი განათლებულსავე გერმანელ კოლეგას, რომელმაც სამაგიეროთ მხურვალე მადლობა გაუგზავნა ინგლისელს კულტურის წინაშე ასე დიდ დამსახურებისათვის. ველური ადამიანი კვდება თავისუფლებისათვის, განათლებული ევროპიელი კი ჯალათის როლს ასრულებს, სიცოცხლეს უსპობს საბრალო მარენგას, რომელსაც ის დანაშაული მიუძღვის, რომ ვერ აიტანა გერმანელ კულტურტრეგერების სიმხეცე.

ხოლერა

ნიჟნი-ნოვგოროდი. 29 სექტემბერს ხოლერით ავად გახდა სამი კაცი. მაზრაში სენის გაჩენიდან ავად გახდა 411, გარდაიცვალა 194 კაცი.

სარატოვი. 23 სექტემბერს ავად გახდა 2, გარდაიცვალა 1. მაზრაში ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 1.

სიმბირსკი. მაზრებში ავად გახდა 4, გარდაიცვალა 3 კაცი.

ეკატერინოსლავი. 22 სექტემბერს ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 1. 23 სექტემბერს ავად გახდა 2.

ეკატერინოსლავი. ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 1.

კრასნოიარსკი. ქალაქში ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 2.

ტომსკი. ბერსკში ავად გახდა 4, ელცოვკაში გარდაიცვალა 1. კაინსკში ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 2. ნოვონიკოლაევსკში ავად გახდა 17, გარდაიცვალა 12.

ომსკი. ქალაქში ავად გახდა 12, გარდაიცვალა 8; მაზრებში ავად გახდა 1, გარდაიცვალა 1.

პენზა ქალაქის საავადმყოფოში ავად გახდა 1, ნოვოხატსკის მაზრაში გარდაიცვალა 1.

ტომსკი. ნოვო-ნიკოლაევში ავად გახდა 19, გარდაიცვალა 12.

მოსკოვი. კოლომენის მაზრაში ავად გახდა 3.

ორიოლი. ორლოვის მაზრის ქ. კომმოდემინსკში ხოლერით გარდაიცვალა 1.

რუსეთი

✦ **შვილის მკვლელი.** პეტერბურგში ვინმე კუდინი და მისი შვილი ისე დამშეულან, რომ მამას გადაუწყვეტია შვილის მოკვლა. მან მორფი დაალევინა თავის 2 წლის ყმაწვილს და თვითონაც დალია. შვილი გარდაიცვალა, მამა კი გადარჩა და ყველაფერი თავის ცოლსა და მეუღლეს შეატყობინა. მან გან განაცხადა, შვილი იმიტომ მოვკალი, რომ ვერ გავუძლე მშიერ ბავშვის ყურებასაო.

✦ **კრების აკრძალვა.** ამას წინად დვინსკში პოლონელებს საარჩევნო კრება ჰქონდათ. პოლიციამ კრება დახურა, რადგან ორატორები უცხო ენაზე—პოლონურად ლაპარაკობდნენ. გენ.-გუბერნატორი შეკრების უფლებას აძლევს მხოლოდ იმ პირობით, თუ ორატორები რუსულად ილაპარაკებენო, მაგრამ მსურველი რუსულ ლაპარაკისა არა სჩანს, ამიტომ კრებებიც არ იმართება.

წერილი რედაქციის მიმართ

თორმეტ ენკენისთვეს სალამოს მატარებლით (№ 4) ტფილისიდან ბაქოსკენ უნდა გამეცილებინა ორი ამხანაგი მუშა. მესამე კლასის კასსასთან ხალხი ბლომად ჩამწკრივებულიყო და ბილეთების აღებას უცდიდა. რადგან ამხანაგები ხამები იყვნენ, ბილეთების აღება ვიკისრე მე. ჩავდექი წრეში და ჩემს რიგს ვუცდიდი. ამ დროს მოვიდა ერთი სუფთად ჩაცმული კაცი (ქართულსა და რუსულს კარგად ლაპარაკობდა) და შემეკითხა: „სად მიბრძანდებითო?“ ბაქოში მეთქი. „მაშ ორი ბილეთი მაქვს, დღეს ულუხანლუდან მოვედი, ტფილისში უ'დ დავრჩე, ამ მატარებლით ვერ წავალ, ბილეთი გამიფუჭდება და აიღეთ თქვენ, თითოს 3 მ. 50 კ. დაგითმობთო. თუ გამომადგება, დიდი სიამოვნებით მეთქი. „აი, ბატონო, კასსაში მიიტანეთ, თუ კასსირი შეგიმოწმებთ, კარგი იქნება, თუ არა და არაო“. მივიტანე კასსაში. კასსირმა შეამოწმა და რაკი ეჭვი აღარ მქონდა შემოწმებულ ბილეთებში, „ინტელიგენტს“ ორი ბილე ისა შვიდი მანეთი მივეცი, თან გულში მიხაროდა, რომ 10 მ. 80 კ. მაგივრად შვიდი მანეთი დამეხარჯა, რადგან ჩვენისთანა ხელმოკლე კაცისათვის კაი ფულია. ამხანაგები გავისტუმრე და მე დავბრუნდი სახლში. მეორე დღეს ერთი იმ ამხანაგთაგანი დაბრუნებული უკანვე მოვიდა და მითხრა შემდეგი: „ჩვენი ბილეთები ყალბები გამოდგა, კანტროლმა ყარაიაზში მატარებლიდან ჩამოგვყარა და თითოს 3 მან. და 12 კაპ. ჯარიმა გადაგვახდევინაო, ის ყარაიაზში დარჩა (სოლომონ ინაკავა, ილია ჭავჭავაძის დასაფლავებაზე იყო გამოგზავნილი ბაქოს მუშებისაგან), გზის ფული აღარა გვაქვს და გვიშველე რამეო. . რაღას ვიზამდი, ვისესხე ათი მანეთი და გავატანე. საკვირველია: თუ ბილეთები ყალბი იყო, კასსირმა რისთვის შეამოწმა.

საჭიროა, რკინის გზის ადმინისტრაციამ ამ გარემოებას ყურადღება მიაქციოს.

ვსთხოვ ტფ. რუსულ გაზეთებმა გადაბეჭდონ ეს ცნობა. **ი. ლომიაშვილი.**

დეპეშა

(პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

რ უ ს ე თ შ ი.

24 სექტემბერი.

ტობოლსკი. 22 სექტემბერს სოფ. კუტარბიკთან გაატარეს კატორღელების ერთი ჯგუფი ტიუმენიდან ტობოლსკში წასაყვანი. კატორღელები აჯანყდნენ. ალიაქოთის დროს 2 კატორღელი მოჰკლეს, 6 ჯარის კაცი დაიჭრა, 1 მათგანი მძიმედ. 11 კატორღელი გაიქცა, თან წაიღეს შვიდი თოფი.

ბალტა. დაბა დმიტრევკაში თავისს სახლში მოჰკლეს მდიდარი მოხუცი ტერეშჩენკო და მასთან მცხოვრები ქალი.

სევასტოპოლი. ჩერტენი ქუჩაზე მძარცავები დაეცნენ კოროხის სახლს, მაგრამ პატრულმა მიუსწრო. ერთმა მძარცავმა თოფი გაისროლა, მაგრამ პატრულმა იქვე მოჰკლა.

კიევი. ბოროტ განმზრახველებმა ხუთ ადგილას დასჭრეს პოლიციელი. ორი კაცი დააპატიმრეს.

ებრაელ ქალის ობუხოვსკის სახლში აღმოაჩინეს ყუთები ს.-რევოლიუციონერების სასარგებლოდ ფულის მოსაგროვებლად, პარტიის კიევის კომიტეტის ბეჭედი, გოროდეიკის საგლეხო სასამართლოს ბეჭედი, ყალბი პასპორტები და 550 პროკლამაცია. ობუხოვსკაია და იმისი და დააპატიმრეს.

ივანოვო-ვოზნესენსკი. აღმოაჩინეს იდუმალი ბინა. იპოვნეს 4 რევოლვერი, თოფი და ფული. დამნაშავენი შეიპყრეს.

25 სექტემბერი

ოდესსა. 24 სექტემბერს აქა-იქ თავს ესხმოდნენ გამვლელ-გამომვლელთ. 5 კაცი დაეცა ქუჩაში მიმავალ პურის მრეწველს ბეისბლეხს და წაართვა 700 მანეთი.

ფილიპპოვი. პირველ კლასის კუპეში სამი კაცი შეუვარდა „ვიღოზნი საზოგადოების“ მეარტელეს. წაართვეს 15 000 მანეთი. მატარებელი გააჩერეს და მიიმალნენ.

კამენეც-პოდოლსკი. 23 სექტემბერს, სოფ. ყვანეში დაიწვა 200-ზე მეტი სახლი. ცეცხლი გადავიდა მდ. დნეპრის მეორე ნაპირზე გაშენებულ სოფელში და სულ ერთიანად გაანადგურა.

კრასნოიარსკი. სოფ. დვურსკში მოჰკლეს ერთი ურიადნიკი.

ორიოლი. ბრინის მაზრის სოფ. ბეყიცაში მოჰკლეს პოლიციელი.

ანანიევი. 24 სექტემბერს დაეცნენ ოკუნიევის ეკონომიას, მაგრამ მოიგერიეს, მძიმედ დაიჭრა ერთი ჩერქეზი—სტრაჟნიკი.

პეტერბურგი. გათავდა ანარქისტ-კომმუნისტების საქმის გარჩევა. მიუსაჯეს სამს 15 წლის კატორღა, ორს იგივე სასჯელი რვა წლით და ოთხს ოთხი წლით, სამს მიესაჯა გადასახლება, სხვებს პატიმართა განყოფილება და საპ. ტამრო. სტუდენტი ბულლაში გაამართლეს.

ფერი. ქალაქის განაპირას ათას კაცისაგან შემდგარი ხალხი დაჰხვდა ამ დღეებში სოფ. ჩუხნში მცარცვთა მიერ მხეცურად მოკლულ ქალის და ბავშვების კუბოს. ცხედარი ფაბრიკის სლობოზე ხელით ჩაატარეს. ყოველ სახლის წინ მცირე პანაშვიდი გადაიხადეს.

სევასტოპოლი ქალაქის მახლობლად ანტონიუკაში მოჰკლეს რკინის გზის კონდუქტორი, რომელიც წინად პოლიციელად იყო.

ა რ ჩ ე ვ ნ ე ბ ი

პეტერბურგი 24 სექტემბერს მუშათა ამომრჩევლებს მიემატა 14. 8 ს-დემოკრატი, 2 ს.-რევოლიუციონერი, 2 მემარცხენე, 1 პროგრესისტი, 1 უკიდურესი მემარცხენე. მუშათა რწმუნებულებს მიემატა 47 უცნობი. გლეხთა რწმუნებულებს მიემატა 99, იმათგან 60 თავისს თავის მემარჯვენედ მაღიარებელი, 4 ზომიერი, 22 უპარტიო, 7 მემარცხენე, 6 უცნობი. წვრილ მემამულეთა რწმუნებულებს მიემატა 27, იმათგან 1 ნაროდოვცი, 1 ზომიერი, 13 უპარტიო, 12 უცნობი.

მემამულეთა ამომრჩევლებს მიემატა 301: 2 რუსთა კავშირის წევრი, 52 ოქტომბრისტი, 5 მშვიდობიან განახლების პარტიისა, 19 კადეტი, 1 კადეტებზე უფრო მემარცხენე, 3 ნაროდოვცი, 50 თავისს თავის მონარქისტების მომხრედ მაღიარებელი. 160 მემარჯვენე. 5 ზომიერი, 3 უპარტიო.

მოქალაქეთა ამომრჩევლებს მიემატა 143: 2 რუსთა კავშირის წევრი, 13 ოქტომბრისტი, 6 ოქტომბრისტების თანამოაზრე, 2 ოქტომბრისტებზე უფრო მემარცხენე, 5 კადეტებზე უფრო მემარჯვენე, 4 მშვიდობიან განახლებისა, 26 კადეტი, 1 შრომის ჯგუფისა, 3 ს.-დემოკრატი, 9 ნაროდოვეცი, 1 პოსტეპენოვეცი, 7 თავისს თავის მონარქისტების მომხრედ მაღიარებელი, 76 მემარჯვენე, 2 ზომიერი, 6 მემარცხენე, 20 პროგრესისტი, 5 უპარტიო, 4 უცნობი.

გლეხთა ამომრჩევლებს მიემატა 86: 1 რუსთა კავშირის წევრი, 1 ოქტომბრისტი, 2 კადეტთა თანამოაზრე, 2 კადეტი, 1 ს.-დემოკრატი, 12 მონარქისტად თავისს თავის მაღიარებელი, 25 მემარჯვენე, 4 ზომიერი, 8 მემარცხენე, 1 პროგრესისტი, 2 უკიდურესი მემარცხენე, 27 უპარტიო.

უ ც ხ ო ე თ შ ი.

24 სექტემბერი.

პარიზი. ანდენაში ძეგლი დაუდგეს მინისტრად ნამყოფს გობლეს. დღესასწაულზე კლემანსომ სიტყვა წარმოსთქვა და, სხვათა შორის, გაჰკიცხა კლასობრივ ბრძოლის წამქეზებელნი. ზიზღის ღირსია ყველა ის, ვინც სახელმწიფო წეს-წყობილების დანგრევას ქადაგებსო. მოუწოდა ყველა მუშებს, შეერთდით, რომ დაიცვათ სოციალური მშვიდობიანობაო. გობლემ პირველმა გააკრა სამარცხვინო ბოძზე ფრანგები, რომელნიც სცდილობდნენ სამშობლოს დამცირებას გარეშე სახელმწიფოთა შემწეობითაო.

როგორც ორანის პრეფექტი იუწყება, ქალაქში ორი კაცი გამხდარა ავად შავი ჭირით.

25 სექტემბერი.

ლიონი (საფრანგეთი). დიდ კრებაზე მინისტრმა ბრიანმა სიტყვა წარმოსთქვა და, სხვათა შორის, განაცხადა, რომ მთავრობა აასრულებს თავის დაპირებას და ფრთხილად განახორციელებს შრომის სამინისტროს მიერ შემუშავებულ რეფორმებსაო. მინისტრმა იმედი გამოსთქვა, რომ მუშათა კლასი უკიდურესს გზას არ აირჩევს და სამშობლოს სიყვარულს არ უღალატებსო.

კოპენჰაგენი. 24 სექტემბერს განახლდა რეიხსრტაის სხდომები აირჩიეს წინანდელი პრეზიდიუმი.

ვენა. რეიხსტრატის სხდომები 3 ოქტომბერს განახლდება.

რედაქტორ-გამომცემელი **ე. აგალიშვილი.**

განცხადებანი

1—2 მან. აიღებს მსურველი დღეში.

საჭიროა

თანამშრომელნი ორისავე სქესისა

საქსოვ სამუშაოსთვის ჩვენ მსწრაფლ-მქსოველ მანქანებზე. რისამე წინდაწინვე ცოდნა საჭირო არ არის. მანძილს მნიშვნელობა არა აქვს. საქონელს ჩვენ თვითონ ვყიდით. პირობებს უფასოდ უგზავნით.

პირველი კავკას. ამხანაგობა

მსწრაფლ-მქსოვ მაშინებისა შინაურ წარმოებისთვის.

ადრესი: Тифлисъ, Верійскій спускъ д. 15 и 5. (100—71—64)

ვაქირავებთ

მესამე სართულში ოთახებს

ერთი ოთახიდან ოცდა ერთ ოთახამდის, სომეხთა ქუჩაზე ჯომხაძის შემკვიდრის სახლში № 1.

სხვა და სხვა ფასებშია, ძალიან ხელმისაწდომი, დაწყებული 6. მანეთიდან 20 მანეთამდე თავის ავეჯეულობით ვისაც სურს, ხოლო ვისაც არა სურს—უავეჯოთ. იქვე მოწყობილია სასადილო. მსურველს შეუძლიან დადგეს დროვებით ესე იგი ერთისა, ორისა, ან მეტის დღით.

პატივის ცემით **არჩილ ანდრიას ძე ბლიაძე და სამსონ ესტატეს ძე ნოზაძე.** (5—332—2)

ქუთაისში

ნაჭრობით ვაჭრობის განყოფილება

სავაჭრო სახლი

ს. მ. კირაკოზოვისა, ზ. გ. ოვანოვის და ამხ.-სა, ქუთაისი, გიმნაზიის ქუჩა, სახლი თ-დ თუმანიშვილისა, ბულვარის პირდაპირ.

აუწყებს ქ. ქუთაისისა და მის მიდამოების პატივცემულ საზოგადოებას, რომ მომავალ სეზონისათვის მივიღეთ აუარებელი საამდროვო სამანუფაქტურო საქონელი:

1) მთლიანი მოქარგული და ნაქსოვიანი ტანთსაცმელი,

2) დრაპი და პლიუში ქალთა ზედატანისთვის,

3) შალი და სხვა და სხვა საქონელი ტანისამოსისათვის,

4) ტილო და სუფრა-სალფეტკი,

5) ბამბაზია და ბამბის ქსოვილი.

დრაპი	პლიუში	ცხვირსახოცი
სუფრები	ტრიკო	ხავერდი
კლედები	ფარდაგები	მაუდი
ბრეზუმი	საბნები	საფენები

შევაჭრება არ შეიძლება. (6—3)

გამოვიდა და ისყიდება

სკოლებში სახმარებელი ერთხმიანი

ქართული საეკლესიო

გალობა

(მწუხრით)

ნოტებზედ გადაღებული მღ. **ფილიმონ კარბელაშვილის**-მიერ ფასი 15 კ. უმთავრესი საწყობი ქ. შ. წ.-კ. გამავრცელებელ საზოგადოების მაღაზიაში. (5—327—4)

ერთი წელიწადია

სახლიდან წავიდა 17 წლის ბიჭი ვლადიმერ ვაშაკიძე და აქამდე მშობლებმა არა იციან რა მისი. სთხოვენ ვლადიმერ ვაშაკიძის მნახველებს შეატყობინონ რაც იციან დიდი-ჯიხაიშის მამასახლისს (ფოსტის ადრესი—სამტრედია, დიდი ჯიხაიშის მამასახლისს) (3—2)

იძლევა ქირით

ექვსი ოთახი თავის ვ ნნით და[illegible]ყოველის მოწყობილობით, კუკიაში, ლისაგორსკის ქუჩ სახლი **ნატროევისა.** (3—336—1)

უკვე დაიწყო ბეჭდვა და ნოემბრის პირველ რიცხვებში გამოვა ქართული

„დროების კალენდარი“

დამდეგი 1908 წლისათვის.

„დროების კალენდარი“ შეიცავს რამდენიმე განყოფილებას, რომელშიაც მოთავსებული იქნება მრავალი თანამედროვე ცნობები და ჩვენ ცხოვრებაში მომხდარი შესანიშნავი მოვლენანი

კალენდარი იქნება დიდი ზომისა (ორ სვეტად, პარიზის ასოებით) და შეიცავს 200 გვერდს.

აგრეთვე იბეჭდება და ვინც „დროების კალენდარს“ იყიდის, იმას პრემიად მიეცემა

კედლის კალენდარი

კალენდარი იქნება დიდი ზომისა. თითო ფურცელში თითო თვე იქნება მოქცეული და ფერადის კრასკებით დაიბეჭდება.

„დროების კალენდარში“ დაიბეჭდება ყოველგვარი განცხადებანი ქართულსა, რუსულს და სომხურს ენაზე.

ფასი განცხადებისა: კალენდარის დასაწყისში მთელი გვერდი ღირს 15 მან., ნახევარი გვერდი—9 მან., მეოთხედი გვერდი—5 მან.; კალენდრის ბოლოში მთელი გვერდი—12 მან., ნახევარი გვერდი —7 მან., მეოთხედი გვერდი—4 მან. ვინც განცხადებას დაბეჭდავს არა ნაკლებ 7 მანეთისა, იმას ერთი კალენდარი გაეგზავნება **უფასოდ**

დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება ამ წლის პირველ ნოემბრამდე.

ვინც მოისურვებს „დროების კალენდრის“ რამდენიმე ცალის ერთად დაკვეთას, იმან უნდა ადრევე აცნობოს, რომელთაც 30% დაკლებით დაეთმობათ.

ადრესი: ტფილისი, ნიკოლოზის ქ., «იდეალის» სტამბა. **„კალენდრის“** გამომცემელს.